Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Faşist darbeye karşı
tüm ilerici güçler
omuz omuza!

Karkerên hemû
welatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl: 7, Sayı: 139
22 Eylül 1980

FAŞİST DARBE SAPLA SAMANI AYIRACAKTIR

*"Marks'ı okumuş
ve kapitalist toplumda her keskin anda, her ciddi sınıf çatışmasında
seçeneğin ya burjuva diktatörlüğü ya da proletarya diktatörlüğü olduğunu anlayamamış kişi,
Marks'ın ne ekonomik ne de siyasal doktrininden
hiçbirşey anlamamış demektir".
Lenin*

Süleyman Sakalı

Lenin, sınıf savaşının gelişmesinde her keskin dönüşün, dönemeci önceden göremeyen ve görmek istemeyen oportünist ve küçük burjuva siyasal akımların zavallılığını ve ihanetini sergilediğini birçok kez belirtmiştir. II. Enternasyonal'in çöküşü bunun en çarpıcı bir örneğidir. Bu keskin dönemeçler, oportünizmin sergilenmesinin yanısıra, Leninizmin doğruluğunun da kanıtlandığı tarihsel dönüm noktaları olmuştur.

12 Eylül faşist darbesi, Türkiye devrim hareketi açısından işte böyle bir dönemeçtir. Leninciler üstlerine düşen görevleri başarıyla yerine getirirlerse, bu karşı-devrim hareketi, işçi sınıfına ve onun örgütlerine darbeler vurmasına karşın Leninci ideoloji ve hareket güçlenecek, oportünizm de hak ettiği batağın dibine iyice batacaktır.

Nitekim bu süreç daha ilk günden işlemeye başladı. Olaylar her geçen gün Lenincileri doğrularken, oportünizm de bu darbenin *faşist olmadığını* söyleyerek daha ilk günden bataklığın ortasına daldı. TKP MK adına yayınladıkları bildiride ve ardından gelen tüm radyo yayınlarında oportünistler cuntaya *cunta* demenin ötesine geçemediler. Buna karşılık, TKP Leninci Eşgüdüm Komite'sinin 14 Eylül tarihli bildirisi, emperyalizm ve tekelci burjuvazinin bu *faşist* darbe ile, a)Devrimci durumdan karşı devrimle çıkabilmeyi, b)Ekonomik-toplumsal bunalımı tersinden çözebilmeyi ve c)Türkiye'nin emperyalistleşmesinde ve devlet tekelci kapitalizminin işleyişinde önemli bir aşamaya ulaşmayı amaçladığını belirtti. Faşist cuntanın, "...şimdi son hızla kanlı bir terörle devrim güçlerini dağıtmaya, devrimci durumu söndürmeye, halkı sindirmeye *ve istikrarlı bir faşizme varmaya*" çalışacağını vurguladı (abç). Darbeci generaller her uygulamalarıyla, aldıkları her yeni kararla darbenin faşist niteliğini gözler önüne sererken Lenincilerin söylediklerinin doğruluğunu da tartışılmaz bir biçimde kanıtlıyorlar.

Komünistler, komünist partisi gelişecek olayları en doğru ve herkesten önce görmek zorundadır. Bunu yapabildiği ölçüde işçi sınıfına ve halk yığınlarına öncülük edebilir. Kendisine komünist adını yakıştıran fakat gerçekte komünistlikle ilgisi olmayanlar ise, örneğin TKP'nin menşevik kanadı, daha üç gün sonrasını göremezler. Ya da daha doğrusu, burjuvaziyle gizli-açık bir pazarlık, bir uzlaşma içinde hedef şaşırtırlar, işçi sınıfına ihanet ederler. İşte BİP şaşırtmacası ve faşizmi MHP ile sınırlamaları böyle bir ihaneti sergilemiştir.

Menşevikler, devrim-karşı-devrim ikileminin hızla gündeme geldiği dönemde legal parti ve legal çalışma perspektifini başa aldılar. Haziran *Atılım*'ında, "...yığınsal bir işçi partisinin yaratılması bugün reel bir perspektiftir", bunun (BİP'in) "...kısa sürede yığınsal politik bir örgüt, ülke çapında güçlü legal bir işçi partisi olması olanaklıdır" dediler. Ardından 12 Eylül darbesi geldi! Ülkenin gerçekleri apaçık ortadayken üç gün sonrasını görmemek körlüğün değil, ancak ihanetin kanıtı olabilir!

Yürükoğlu yoldaş daha *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabında şöyle yazıyordu: "Olayların gelişi hızlanmıştır. Bunalım derinleştikçe, ya faşizm, ya sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi ikilemi kendini iyice gösterecektir. Bu ikilemi anlamayanlara belki yardımcı olur diye son birşey söyleyelim: 'Marks'ı okumuş ve kapitalist toplumda her keskin anda, her ciddi sınıf çatışmasında seçeneğin ya burjuva diktatörlüğü ya da proletarya diktatörlüğü olduğunu anlayamamış kişi, Marks'ın ne ekonomik ne de siyasal doktrinlerden hiçbir şey anlamamış demektir' (Lenin)" (R. Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, 5. basım, s.144).

12 Eylül gününe kadar halkı legalizm aldatmacasıyla uyutmaya çalışan oportünistler, darbenin ardından yayınladıkları bildiride faşizm sözünü ağızlarına almadılar ve hiç utanmadan BİP konusunu afiyetle yutarak "illegal örgütler kurulsun" diye çağrı yaptılar. Hem de kimlere? MSP'lilere, "dini bütün" müslümanlara, ve "gerçek Atatürkçüler"e!

Daha düne kadar bir yandan "faşizm tehlikesi reeldir" diyen menşevikler, bir yandan da BİP diyorlardı. Şimdi pusulayı iyice şaşırdılar, MSP'lilere illegal örgütlenme çağrısı yapıyorlar! Bir kere, madem ki faşizm tehlikesi "reel"di, neden buna karşı, gelecek dönemin koşullarını öngören bir hazırlık önermediler? Neden bu yönde hiçbir propaganda yapmadılar? İkincisi, neden faşizm tehlikesini MHP ile sınırladılar ve hedef şaşırttılar? Ve neden bugün iktidara el koyan *cuntaya faşist denmesine karşı çıkarak* aynı hedef şaşırtmacayı, bilinç bulandırmayı sürdürüyorlar? Faşist demek için MHP'nin başa gelip "ben faşistim" demesini mi bekliyorlar? Hem bu konuda öyle duyarlılar ki, Köln'de yapılan ve tüm demokratik örgütlerin katıldığı bir toplantıda cuntaya faşist dendiği için FİDEF salonu terkediyor!

Öte yandan ise oportünistler çelişkiler ve açmazlar içinde kıvranıyorlar. Örneğin FİDEF cuntaya faşist dendi diye Köln'deki toplantıyı terkederken, Hamburg'da Alman Komünist Partisi'nin (DKP) düzenlediği bir mitingde konuşan TKP "temsilcisi" darbeye faşist diyor. Neden? Çünkü DKP cuntayı faşist olarak niteliyor da ondan! İşte zavallı menşeviklerin ilkeselliği de bu kadardır.

Aslında menşevikler kavgadan, sınıf savaşından kaçıyorlar. "Ulusal ordumuza" söz söylemekten kaçınmalarının altında derin bir ulusçulukla kaynaşmış olarak bu korku yatıyor. *İşçinin Sesi*, Türkiye'de faşizmin MHP eliyle değil, *devlet eliyle, ordu eliyle* geleceğini söylerken, oportünistler faşizmi "geriletmek" için yalnızca "MHP kapatılsın" belgisiyle yetindiler. Bir yandan da ordunun en hassas olduğu İstiklal Marşı ve bayrak gibi "ulusal değerlere" sahip çıktılar. Böylece esas faşist güce göz kırparken MHP'ye karşı mangalda kül bırakmayarak, hem militan anti-faşist göründüler, hem de hedef şaşırttılar. Bugün de faşist cuntaya "cunta" diyerek ve onların "İstiklal Marşı ve bayrak gibi kelimeleri ağızlarına almaya hakları olmadığını"söyleyerek yine ulusçuluğu tatlı tatlı kaşıyorlar. (Bak *TKP İstanbul Menşevik İl Komitesi Bildirisi*). Güya cuntaya karşı çıkıyorlar ama bunu ordunun bir kesimini, Amerikancıları kötüleyerek yapmaya özen gösteriyorlar.

Yürükoğlu yoldaş *Sınıf Savaşının Vardığı Aşama ve Komünist Partisi'nin Taktikleri* kitabında şöyle yazmıştı: "Kafamız aydınlıktır. İdeolojik, siyasal ve örgütsel görevlerimizi, geçmekte olduğumuz boğazı ve varmayı amaçladığımız yeri biliyoruz. Biz üstümüze düşeni yaparsak, önümüze koyduğumuz görevleri yerine getirirsek, *gelecek keskin dönüşlerin yönü ne yana olursa olsun*, Leninizmi ülke çapında *seçenek* yapmakla sonuçlanacaktır" (agy, s.77) (abç).

Yaşam bu yargıyı doğrulayarak gelişiyor.

KAVGA VE YORUM

İŞÇİNİN SESİ

Masrafı: 50p.
Yıllık abone: 15 pound
Türkiye'den: 4 kitap gönderilerek abone olunabilir.
Yazışma adresi: 29 Parkfield Street, London, N.1, England
Teleks: Londra 28107
Baskı Anvil Printers Ltd. (T.U.)

Gönderilen yazıları yayınlama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İÇİNDEKİLER

OKURLARIMIZ YAZIYOR

Faşist darbenin ardından

Değerli yoldaşlar,
Size faşist darbenin ilk saatlerinden gözlemlerimi yazıyorum. Dar beye karşı halkın tepkisini bir ölçüde yansıtacağı için ilginizi çekeceğini umarım.

12 Eylül sabahı sokaktan gelen radyo gürültüleriyle uyandık. Radyoda tuhaf bir program. Harbiye marşı, seferberlik türküleri, oyun havaları arasında bildiriler okunuyor. Generallerin darbesi ılımlı sunuluyor. Ülkenin bundan böyle ordunun emir komuta zinciri içinde yönetileceğini öğreniyoruz. Ev sakinlerinin ağzını bıçak açmıyor, çok karamsarlar.

Sokağa çıkma yasağına karşın saat 9'da insanlar yavaş yavaş apartman önlerine iniyorlar. Uzaktan bakıldığında yaşam olduğu gibi sürüyor ama günaydınlaşan komşular öyle birbirlerine bakıyorlar. Ne bir tartışma var, ne bir heyecan. Mahalle halkı darbeyi soğuk karşılıyor.

Sokaktan iki askeri kamyonet geçiyor, içinde siviller var. Giyimlerinden tutuklu oldukları belli.

Bir üst köşebaşına kadar hareket serbest. Aylardır ana caddeleri tutan devriyeler bu sabah ara sokaklarda köşebaşlarını tutuyorlar. Köşeye inip devriyeye askeri garnizonun yerini sordum. Tarif ettiği yol boyunca apartman önlerinde sessiz duran insanların, bazı sokaklarda top oynayan çocukların dışında hareket yok. Yağmurdan kaçmak için apartman kenarlarına sıralanmış devriyeler garnizona kadar bir daha yolumu kesmedi.

Garnizonun kapısında küçük bir kuyruk oluşmuş. Hiç ses çıkmıyor. Geçen bir arabadan bu ne kuyruğu diye soran birisi "kahve kuyruğu" diye ters bir yanıt alıyor. Boş bir askeri otobüs, bir de cemse geliyor. Kamyonetler, minibüsler geliyor, bunların içinde askerlerin arasında oturan tutuklu gençler var. Bazen de tutuklular askerlerin arasında yayan getiriliyorlar.

Sırada hiçbir hareket yok. Sokağa çıkma izni almak için bekliyoruz. Kasıntısından konuşmakta zorluk çeken bir yarbay, "izinler Selimiye'den verilecek" diyor, ama kimse yerinden kıpırdamıyor. Önden birkaç kişi yarbay'la tartışıyor. Bu arada "izin yazmak için kağıtlar yokmuş" diye bir söylenti çıkıyor.

Bu sırada biraz önce boş gelen cemse içi sivil dolu çıkıyor. Öğrenci görünümünde gençler bunlar.

Tartışmalar sonucu 5-6 kişi nöbetçileri aşıp içeri giriyorlar. Geri dönüşte birisi, kağıt bittiğini son izin kağıdını kendisinin aldığını söylüyor.

İki saat sonra ben de içeri giriyorum. Komutanın odasına giden koridorda kollarından birbirlerine zincirlenmiş gençler var. Kızlı, erkekli, ayakta duruyorlar önleri duvara dönük.

Dışarı çıkarken garnizon kapısındaki sıra yararına Evren'in radyo konuşması hoparlörden yayınlanıyordu. Konuşma sırasında ve sonrasında da konuya ilişkin hiçbir söz edilmedi.

Ş.H.
İstanbul

Faşist cuntanın demagojisi sökmeyecek

12 Eylül günü Silahlı Kuvvetlerin iktidara el koyduğu tüm devlet yönetimini ellerine geçirdiği haberini halk Türkiye radyolarından marşlar arasında öğreniyor. Sokağa çıkma yasağı olmasına rağmen herkes sokaklara fırlamış, ekmek kuyruklarına girmişti. Dükkanlardan insanlar ellerinde un paketleri ve makarnalarla çıkıyorlar ve acele ile sağa sola koşuşuyorlardı. Herkesin yüzünden bir endişe ve meraklı bir bekleyiş açıkça okunuyordu. Çünkü senelerden beri burjuvazinin şamarını şu veya bu yönetimden yemeye alışmış olan halkımız için değişen sadece yönetimler oluyordu ve her yeni yönetim, her yeni hükümet eskiyi aratır oluyordu. Ayın 12'siydi, acaba denk mi getirmişlerdi ayın 12'sine. İnsanlar ister istemez 12 Mart'ın karanlık günlerini hatırlıyorlardı. Nedense herkesin aklına askeri yönetim deyince asmak geliyor. Herkes fısıltılarla birbirine soruyor: "Acaba çok adam asarlar mı?" "Çok kan dökülür mü?" Sokaklardaki sessizlik, insanların darbeyi onaylamadıklarını gösteriyor. Kimse yorum yapmıyor, çünkü yoruma gerek yok. Bu bir cunta hareketi. Dünyada hangi cunta hareketi halkına hayır getirmiştir ki? Daha sonra duyuyoruz. Türk-İş hariç diğer sendikalar kapatılmış. Grevler durdurulmuş. İşçilere hamam parası bir ek ödenek yapılacak deniyor. "Demokrat" olduklarını iddia eden bu askerlerin gerçek niyetleri çok açık değil mi? Herkesi birbiriyle barıştıracağız diyorlar. İşçiyle patronu, sağcıyla solcuyu. Akla karayı yani. Barışmak istemeyenleri, koşullarını kabul etmeyenleri çok şiddetle cezalandıracağız diyorlar. Bu faşizmin ta kendisidir.

Demagoji niyetlerini örtemiyor. Askerler her iktidara gelişlerinde ekonomik durumu kurtaracaklarını vaadederler. Toprak reformu yapacağız derler. Yine diyorlar. Evren'in, Tağmaç'ın 10 sene önceki demeçlerini alın okuyun. Birbirinin aynısı.

Aldanmayalım. Bunalım kalıcıdır. Sınıf savaşı devam ediyor. İşçi yine işçi, aç yine aç, zengin yine zengin. Değişen şey, burjuvazinin düzenli ordusuyla, emekçilere işçi sınıfına karşı tüm devlet güçleriyle topyekûn savaş açmasıdır. Yarın bu gerçek çok daha iyi görülecek. Bundan böyle de yine kurşuna kurşun, cana can.

M.A.
İzmir

Menşevik "Plenum" Raporu ve Leninci Birlik Kongresi

Geçtiğimiz aylarda menşeviklerin topladığı "Plenum"un raporunu *İşçinin Sesi*'nde okuduk. Kendilerinin kamuoyuna sunmadıkları bu rapor, militanların kafasında, neden yayınlanmadı sorusunu uyandırıyor. Yanıtını biz verelim.

Parti içindeki muhalif guruplar arasında çelişkilerin derinleşeceğinden yayınlamadılar.

Birbuçuk yıl önce, Leninciler oportünizme karşı açık savaşım vermeye başlayınca, Lenincilerden bir "gurupçuk" olarak söz ediyorlardı. Raporda kesin açıklık getirmemesine karşın, "Londra komitesi", "parti" gibi sözcükler geçiyor. Bu raporun ana "katkısı" olan bütün oportünistleri BİP çatısı altında toplama hedefi, faşist darbeyle birlikte tuzla buz oldu. Yaşam Lenincileri kanıtladı.

Raporda "örgütsel alanda tümüyle yenik düşmekle birlikte parti düşmanı guruplarla ideolojik savaşım sürüyor, sürecektir. Şimdi parti örgütlerimiz, tüm yayın organlarımız bu gurubu ideolojik olarak ezmekle görevlidir" deniyor. Yenmenin ön koşulu ideolojik mücadele ve ideolojik yenmedir. İdeolojik mücadele yapılmadan örgütsel yenme olamaz, olmamıştır da. Leninciler parti içinde savaşıyorlar. Savaşacaklar. Partinin likidasyonuna militanların gözlerinin kapalı kalmasına izin vermeyeceklerdir. "Oportünizme karşı savaş burjuvaziye karşı savaştan ayrılmaz" belgisi ile tüm Lenincilerin katılacağı gerçek bir "birlik kongresi" toplanması için savaşımlarını sürdüreceklerdir.

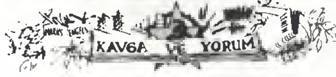
Oportünizmi belgeleyen bu rapor, Türkiye devrim hareketinde, iki çizginin netleşmesini hızlandıracak.

Devrimci durumu yatsıyanlar, önümüze koyduğu görevleri karşılamak istemeyenler bilerek veya bilmeyerek menşevik saflara gidecekler. Devrimci duruma uygun savaşmak isteyenler Leninci saflara geleceklerdir. Tüm TKP'li komünistler ve partisiz komünistler için bu iki yoldan başka yol kalmamıştır.

Leninci birlik kongresi, partili, partisiz tüm komünistlerin görüşlerinin tartışılacağı, eleştiri-özeleştiri, açık tartışmanın yapılacağı, önümüzdeki hedeflerin saptanacağı, taktiklerin çizileceği ve görevlerin tespit edileceği bir platform olacaktır. Bu platform, Leninci ideolojiyi pekiştirecek, devrim hedefi önünde duran engellerin aşılmasında önemli bir etken olacaktır. En önemlisi, devrim yapmak isteyenler ile istemeyenleri birbirinden ayıracaktır.

Z.B.
Londra

İŞÇİNİN SESİ

BİLDİRİ

Partimiz Üyelerine, İşçi Sınıfına, Halkımıza,

Emperyalizm ve tekelci burjuvazi, devrimci durumdan karşı-devrimle çıkabilmek, derin ekonomik-toplumsal bunalımı tersinden çözmek amacıyla, gerici generaller eliyle faşist bir darbe yaptı. Yerli tekelci burjuvazi bu darbe ile bir de Türkiye'nin emperyalistleşmesinde ve devlet tekelci kapitalizminin işleyişinde önemli bir aşamaya ulaşmayı amaçlıyor.

Faşist cuntanın ilk andan başlayarak parlamentoyu, anayasayı ve siyasal partileri feshetmesi, görülmedik boyutlarda tutuklamalara girişmesi, üretimi arttırma ve ihracata dönük üretime yönelme çağrısı, karşı devrimin amaçlarını hiçbir kuşkuya yer vermeyecek biçimde sergiliyor.

Faşist cuntanın iktidar olabilmesi, karşı-devrimci güçlerin, devrimin örgütlü güçleri karşısındaki göreceli güçlülüğünü gösterir. Ne var ki, bu sallantılı ve güvenemeyecekleri bir üstünlüktür. Yurdumuzun ekonomik ve toplumsal gerçekleri, halkımızın istemleri, faşist darbeye karşı işleyecektir. Öte yanda, emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin torbasındaki bu son koza başvurmak zorunda kalışı, onun işçi sınıfı ve halk karşısındaki güçsüzlüğünün kanıtıdır.

Devletin, yıllardır ilerleyen faşistleşmesi sürecinde bu cunta bir *nitelik* sıçramasıdır. Generaller cuntası, faşizmin korporatif toplum ve devlet düzenine ulaşmayı amaçladıklarını gizlemiyor. Faşist devletin monolitik yapısına ulaşmayı amaçladıklarını gizlemiyor.

Generaller cuntası, yurdumuzdaki devrimci durumun üç öğesine karşı açık bir programla gelmiştir. Evren'in konuşması bunları madde madde sıralıyor.

Faşist cunta baş örgütlü hedef olarak komünistleri gösteriyor. Bunlar arasında da 'istiklal marşı yerine enternasyonali söyleyenler'' diyerek TKP'nin Lenici kesimini, *İşçinin Sesi* hareketini özel olarak vurguluyor. Örgütlü devrim güçlerinin bugünkü sayısal gücünün dökümü değil, sınıfsal içgüdüsü ona ana düşmanı seçtiriyor.

Faşist cuntanın en önemli bir hedefi de Kürt halkının ulusal kurtuluş hareketini boğmaktır. Türkiye Kürdistanı'nın bir kan gölüne çevrilmemesi Türk ve Kürt halkının ortak savaşının yükseltilmesine bağlıdır. Kürt ulusal hareketinin cuntanın baş hedeflerinden biri olması, aynı zamanda bu hareketin Türkiye devriminin önemli ve vazgeçilmez bir parçası olduğunun kanıtıdır.

Faşist cunta şimdi son hızla kanlı bir terörle devrim güçlerini dağıtmaya, devrimci durumu söndürmeye, halkı sindirmeye ve istikrarlı bir faşizme varmaya çalışacaktır. Buna izin vermeyelim.

Yurdumuzda henüz faşizm yerleşmemiştir. Faşizmin tabandan bir hareket olarak değil, tepeden generaller cuntasıyla topluma yerleştirilmeye çalışılması, siyasal ortamın *bugünkü özgüllüğünü* belirliyor. Bu özgüllük, anti-faşist, anti-emperyalist, anti-tekelci ve anti-sömürgeci devrim hareketine faşizmi yerleşmeden devirmek için önemli dayanaklar sağlıyor: Ekonomik ve toplumsal bunalım sürüyor. Devrimci durum sürüyor. Burjuva devletinin çıkar birliğinde hareket edemez yapısı sürüyor. Devrimci güçler kadrolarını büyük ölçüde koruyor. Geniş çapta silahlı halkımız silahlarını elinde tutuyor. Burjuva liberal güçleri sert bir biçimde karşıya alarak yapılan, parlamentonun, anayasanın ve siyasal partilerin feshi, faşist cuntaya karşı tepkinin tabanını genişletmiştir. Ordunun emir-kumanda zinciri içinde bir bütün olarak cuntanın altında yer alması, emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin en çok istediği bir durumdu. Fakat, ordunun, içindeki çıkar çatışmalarını ve siyasal farklılıkları perdeleyen biçimde iktidara gelişi, aynı zamanda faşist cuntanın en önemli zaaflarından birini yaratmıştır. Şimdi bu çıkar çatışmaları ve siyasal farklılaşmalar iyice kızışacaktır. Zincirleme darbeler olasılığı vardır. Faşist cunta, dünya ilerici kamuoyunda büyük bir tepki ve "faşizme karşı devrim" için güçlü bir kampanya yaratacaktır. Türkiye devrimci güçlerinin faşizme karşı savaş birliğini kurma zorunluluğu ve olasılığı ölçülmez biçimde artmıştır. Halkımızın, faşizmin kara yüzünü ilk elden yaşayarak kavraması, onun devrimci bilinçlenme sürecini ölçülmez biçimde hızlandıracaktır. Faşizmin, ordu eliyle dayatılmaya çalışılması, emperyalizmin ve finans-kapitalin ülkedeki son güvenilir dayanağı olan ordunun varlık nedenini halkımıza daha iyi ve daha çabuk anlatacaktır.

Faşist cuntaya karşı savaşta amacımız 11 Eylül 1980'e dönmek değildir. Faşist cuntanın ayaklar altına aldığı tüm demokratik hakları sonuna dek savunacağız, bu savunuyu devrim amacına bağlayacağız. Bu darbe ile ülkemizde devrim ve karşı-devrim çıplak biçimde yüzyüze gelmiştir. Demokratik hakları da gerçekten savunmanın tek yolu, yurdumuzda faşizmi, emperyalizmi, işbirlikçi-tekelci kapitalizmi halkın devrimiyle parçalamaktan geçiyor.

Tüm halk güçleri, bu arada TKP Leninci kesimi illegal çalışmayı yetkinleştirmeli, propaganda ve ajitasyon çalışmalarını yeni duruma uyarlamalı ve yaygınlaştırmalıdırlar. Tekil gurupların çıkışları yoldaşça ikna yoluyla önlenmeli, tüm devrimci güçlerin eşgüdümlü çalışmaları sağlanmalıdır. Varolan yerel halk örgütlenmeleri ne pahasına olursa olsun korunmalı, önemli fabrika ve semtlerde, bölgelerde halkın içine gömülü,yığınlarla bağlı illegal devrimci merkezler oluşturulmalıdır. Partimizin Leninci örgüt yöneticileri, sorumlu oldukları bölgelerdeki tüm devrimci güçlerle düzenli görüşmek, bilgi alış-verişi yapmak ve çalışmalarımızdan onları haberdar etmekle yükümlüdürler.

Emperyalizm ve yerli finans-kapital, bu darbe ile yurdumuzda devrimci durum ülke çapında krize yükselmeden işin başını kesmek istemiştir. Darbenin anlamı burada yatıyor. Ne var ki darbenin kendisi bile yığınları ayaklandırabilir, ülke çapında krizi yaratabilir. Komünistlerin ve tüm devrimcilerin görevi bunu sağlamaya çalışmaktır. Ajitasyon ve propagandamızla, yığın çalışmamızla halk ayaklanmasını hazırlamalı, bu nesnel aşama gelene dek ise ayaklanma aşaması gelmişçesine davranışlardan sakınmalı, kadroların korunmasına olağanüstü titizlik göstermeliyiz. Devrim yolu halkı bilinçlendirmekten ve önündeki görevlere hazırlamaktan geçiyor.

DEVRİM YENİLMEDİ!
HALKIM SİLAHINI BIRAKMA!
FAŞİZME KARŞI HALK AYAKLANMASINA!

Türkiye Komünist Partisi
Leninci Eşgüdüm Komitesi
Üst Bürosu
14.9.1980

TKP'MİZ 60 YAŞINDA

Yaşasın Komünizm!

TKP'nin 60. yılında 5. Kongre için çalışmaları hızlandıralım! Leninizmi güçlendirelim! Tüm Kürt komünistleri ve partisiz komünistler Parti'de yerinizi alın! Dünyanın tüm toplumsal gelişme güçleri, Türkiye devrimine aktif destek olmak zorundadır.

Türkiye Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümü Türki'de ve Avrupa'da, tüm Leninci örgütlerde coşkuyla ve devrimci bir içerikle kutlandı. Londra'da yapılan kutlama toplantısında gazetemizin editörü R. Yürükoğlu yoldaş önemli bir konuşma yaptı.

Londra'da toplantının yapıldığı İTİB merkezi kızıl bayraklarla ve boydan boya flamalarla donanmıştı. Bir duvara kardeş komünist partilerinin bayrakları asılmıştı.

Toplantı, salonu tıklım tıklım dolduran militanların. *İşçinin Sesi* hareketinin Devrim Marşı'nı (*Varşavyanka*) hep bir ağızdan söylemesiyle başladı.

Bir işçi yoldaşın konuşmasından sonra kürsüye gelen Yürükoğlu yoldaş, Türkiye'nin ve TKP'nin durumunu kısaca değerlendirdikten sonra, menşeviklerle 1,5 yıllık savaşın ana yönlerine ve sonuçlarına değindi. Bu 1,5 yılın Lenincilerin kesin galibiyetiyle bittiğini vurgulayan Yürükoğlu yoldaş, menşeviklerin ayakta kalabilmelerinin tek nedeninin sosyalist sistemin resmen onları tanıması olduğunu söyledi. TKP'nin durumunun büyük ölçüde dünya komünist hareketinin durumundan kaynaklandığını belirten Yürükoğlu yoldaş, "partilerin içişlerine karışmama" ve parti-içi kavgalarda taraf tutmadan resmen yönetici olanları tanıma siyasetinin olumsuz sonuçlar doğurduğunu belirtti. Dünya komünist hareketinin ideolojik birliğinin bozulmuş olduğu günümüzde, partilerin bütünlüğünü koruma yolu olarak benimsenen bu siyasetin, sağ yönetimlerin işbaşına gelmesini getirdiğini söyledi.

Alınması gereken tutumun, her olayı kendi içinde, Marksism-Leninizme ve tek tek ülkelerin koşullarına uygunluğu açısından değerlendirmek olacağını vurgulayan Yürükoğlu yoldaş, TKP içinde Lenincilerin güçlenmesi oranında, yaşamın bu yanlış tutumun Türkiye için düzeltilmesini zorlayacağını söyledi. Dünya komünist hareketini ve sosyalist ülkeler partilerini TKP içinde komünizmi desteklemeye çağırdı.

Son Polonya olaylarının Türkiyeli komünistleri ilgilendiren yönleri üzerinde duran Yürükoğlu yoldaş, TKP içindeki tahammülsüzlüğün burada da yansıdığını söyledi. Halkın Leninizme uygun, haklı istemlerini komünist partisinin karşılamaması sonucu, emperyalizmin ve kilisenin bunları anti-komünist bir yöne kanalize ettiğini vurguladı. Yürükoğlu yoldaş Polonya olaylarının kaçınılmaz olarak dünya komünist hareketinin uzun süredir geride kalan demokratiklik yönünü geliştireceğini söyleyerek, bu demokratikleşmenin revizyonist, oportünist, anti-Leninci bir yön almamasını diledi. İşçi sınıfı ve emekçiler için Leninizmden daha gerçek bir demokratlik olmadığını hatırlattı.

Yürükoğlu yoldaş, partimizin 60. kuruluş yıldönümüde dünyanın tüm toplumsal gelişme güçlerini, dünya işçi sınıfının öteki müfrezelerini, tüm ülkelerin komünistlerini Türkiye devrimine aktif destek vermeye, Kürdistan komünistlerini ve tüm partisiz komünistleri parti içinde yerlerini almaya, tüm Türkiyeli komünistleri, 5. Kongre için çalışmaları hızlandırmaya çağırdıktan sonra, konuşmasını bıçak altında, namlu ucunda çarpışan tüm devrimcileri, komünistleri selamlayarak bitirdi.

Uzun süre "Yaşasın Komünizm" belgisiyle inleyen toplantı, parti marşının hep bir ağızdan söylenmesiyle sona erdi.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Faşist darbeye karşı tüm ilerici güçler omuz omuza!

Yıl: 7, Sayı: 139
22 Eylül 1980

ÇEK-AL SAYFASI

Şili'de karşı-devrimin d rsl ri

Bu sayı Çek-Al bölümünde, 12 Eylül faşist darbesinin ardından, dersleri Türkiye'nin sınıf savaşı alanlarında sınanan Şili deneyimini inceliyoruz. Gelecek sayılarımızda Latin Amerika, Afganistan, Polonya gibi uluslararası deneyimlerle ilgili yazılar yayınlamayı sürdüreceğiz.

Hüseyin Çakır

I
Giriş

1973 yılının Ekim ayında Şili'de karşı-devrim güçleri halk hareketini ağır bir yenilgiye uğrattı. Aslında 1973 darbesi ne çok beklenmedik bir olay idi, ne de geri dönülmez kesin bir yenilgidir.

Şili yenilgisi dünya komünist hareketinde geniş bir tartışma konusu oldu. Hareketin tümü, yenilginin geçiciliği üzerinde görüş birliğine vardı. Bunun yanısıra, "Şili Deneyi"nin — öteki adıyla "Şili'deki barışçıl devrim" — kanla bastırılması, özellikle aynı görüşü benimseyen kapitalist ülkeler komünist partileri için bir "değerlendirme"yi, strateji ve taktiklerini ciddi bir biçimde gözden geçirmeyi dayattı. Merkez organlarda, dergilerde değerlendirme, eleştiri-özeleştiri, ders çıkarma niteliğinde bir dizi yazı yayınlandı. Örneğin, *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisi 1977 yılı boyunca böyle bir çalışma sürdürdü. Tartışmaların bugün hala devam etmesi, Şili'deki olayların incelenmesinin dünya komünist hareketi ve dünya devrimi açısından ne denli canalıcı bir nitelikte olduğunu gösteriyor.

Ne yazık ki, Türkiye komünist hareketi bu ölçüde zengin bir tartışmadan yeterince yararlanamadı. Hiçbir parti organımızda sorunun en canalıcı yanları ele alınmadı. *Atılım, Ürün,* hep sonbahar sıralarında kof gevezelik dolu bir "yıldönümü yazısıyla" sorunu geçiştirdiler. Şili devrimcileri ile dayanışma amacıyla sayısız eylemler düzenlendi. Ama tüm bunlar olurken, kimse *Türkiye Komünist Partisi'nin* bu konuda ne düşündüğünü öğrenemedi.

Bir örnek verelim. *Ürün* dergisinin 51. sayısında Ahmet Selim Özgüven imzalı bir yazı çıktı. Yazının hemen hemen tümü, olduğu gibi *Barış ve Sosyalizm Sorunları*'nın sayfalarından eklektik bir biçimde, tartışmalarda taraf tutmadan, net konum almadan derlenmiş. Özgüven'in tek katkısı olan "Sonuç" bölümünde ise "dünyamızda karşı-devrimi ithal etmek zorlaşmıştır" ve "politik ve toplumsal dönüşümler bir ülkenin iç sorunudur" gibi topu topu iki tane fikir sıralanmış. Yazının tümünün başlığı "Şili Devriminden Çıkarılan Dersler"! Peki Şili devriminden çıkarılan dersler bu kadar mıdır?

Aslında bu gülünecek bir durum değildir. Bir ülkenin komünist partisi ve basını dünya devriminin hiçbir sorununa bu denli gözünü kapatamaz. Aksine, her konuda fikrini belirtmesi zorunludur, görevdir. Görev oluşunun başlıca iki nedeni vardır.

Birincisi, dünya komünist hareketinde ortak bir siyasal konum sağlamak için görevdir. Biliyoruz ki "teori, strateji ve taktiğin ana sorunlarının değişik ülkelerin komünistleri arasında serbestçe tartışılması, komünist hareketin ortak bir siyaset çizebilmesinde vazgeçilmez bir unsurdur" (S.S. Giliov, V.V. Zagladin, *Problems of the Communist Movement*, Progress, Moscow, 1975, s. 341). Şili konusunda dünya çapında bir tartışmanın yürüdüğü bir sırada açıkça fikrini belirtmeme, kof "yıldönümü" yazılarıyla işi geçiştirme, en önemli sorunlara hiç değinmeme (oportünistler Şili konusunda en uzun yazılarında bile "barışçıl devrim" teorisini ele almadılar) gibi tutumlar dünya komünist hareketinde kişiliksiz bekleyicilik anlamına gelir.

İkincisi, ülkemizde komünist hareketin sağlıklı gelişmesi ve devrimi gerçekleştirmek için görevdir. Şili'deki olayların ülkemiz açısından hiçbir öğretici yanı yok mudur? Varsa, yapmamız gereken yalnızca teorik düzeydeki biriki yanını ezberleyip grinin en bayağı tonlarında tekrarlamak değil, kendi ülkemizin somut koşullarının prizmasından geçirmek, sonra da öğrendiklerimizi hayata uygulamaktır. Olayların teorik olduğu kadar pratik yanlarını özümsemektir. Ders çıkarmak ancak böyle olur. Oportünistler bu görevi özellikle atlıyorlar. Nedenlerini ilerde daha iyi göreceğiz.

TKP'nin oportünist yönetiminin Şili olaylarını ele alışı proletarya enternasyonalizminin ruhuna ve gereklerine terstir. Ne uluslararası, ne ulusal planda proletarya enternasyonalizmini yaşama geçirmediklerini bir kez daha sergiliyorlar. Oysa Yürükoğlu yoldaşın da dediği gibi proletarya enternasyonalizmi işçi sınıfı ve devrimci hareket içinde bilinçli bir çaba ile geliştirilmesi gereken bir ilkedir.

Oportünistlerin atladığı görevleri Leninciler yerine getirmek zorundadır. Devrim savaşımı hem proletarya enternasyonalizminin yüce ilkelerine, hem de Türkiye Komünist Partisi'ne sahip çıkmayı gerektiriyor. Bu yazının ardındaki anlayış budur.

II
Şili'de ne oldu?

ABD'nin arka bahçesinde, Küba devriminin açtığı gedik dünya emperyalist sistemine ağır bir darbe vurdu. Emperyalistler boşuna telaş etmiyordu. Küba devriminin arkasından birçok komünist partişi "Latin Amerika devrimi"nden daha sık söz ediyor, zaferin kıtasal boyutlar alması için çalışmalarını hızlandırıyordu. Bir dizi ayrılık taşıyan bu ülkelerdeki komünistler ve devrimciler sık sık bu amaçla biraraya geliyorlardı. 1967'de Havana'da toplanan OLAS (Latin Amerika Devletleri Örgütü) Kongresi bunlardan yalnızca biriydi. Kongre'nin ortak bildirisinde şu sözler yer aldı: "Küba Devrimi, silahlı devrimci hareketin zaferinin bir sembolü olarak Latin Amerika'daki antiemperyalist hareketin öncüsüdür. Silahlı mücadele yürüten halklar da bu yolda ilerledikçe bu öncülükte yerlerini alacaklardır". Kongre'de aynı zamanda Latin Amerika devrimini Marksizm-Leninizm ilkelerinin yönettiği ve devrimin temel yolunun silahlı mücadele olduğu kararlaştırıldı.

Emperyalizm bir ikinci, üçüncü Küba'yı önlemek için askersel-ekonomik tüm güçlerini seferber etti. Bu arada Şili üzerinde özellikle durdu. Latin Amerika'daki ilk göz ağrılarından olan Şili aynı zamanda toplumsal gelişmesi açısından en ileri ülkelerden biriydi. Hızla örgütlenmekte olan güçlü bir proletaryanın oluşu, emperyalizmin ona özel bir özenle eğilmesini zorunlu kılıyordu.

Şili'de kapitalist gelişme

Birçok Latin Amerika ülkesinde olduğu gibi Şili'de kapitalizm emperyalizme bağımlılık koşullarında gelişti.

Bu sürecin başlıca iki özelliği vardır. Birincisi, yerli tekel gruplarının gelişmesiyle birlikte *finans-kapitalin doğması ve egemenliğini kurmasıdır.* "Şili'de ülke çapında etkili bir mali oligarşi oluşmuştur. Örneğin Cruzat ve Larrain tarafından yönetilen gurup, ülkenin yüz büyük işletmesi arasında yer alan yerli özel kumpanyaların bütün aktiflerinin üçte birini bütünüyle ya da bölümsel olarak denetiminde tutuyor" (H. Fazio, A. H. Fortuna, "Tekeller ve Latin Amerika'da Erkin Yapısı", *Yeni Çağ*, Ağustos 1979, s. 767).

İkincisi, birinciye yardım eden ve ona bağlanan bir özelliktir. O da belirttiğimiz süreç boyunca *devletin rolünün değişmesidir.* Devlet, üretici güçlerin gelişmesini zorlamak ve özel sektöre kaynak aktarmak işlevinden, tekelci kapitalizmin temel bir direği olmaya dönüştü.

Bundan şu gerçeğe ulaşabiliriz: Latin Amerika'nın birçok ülkesinde ve özellikle Şili'de emperyalizme bağımlı bir *devlet tekelci kapitalizmi* hüküm sürmektedir. Bu saptamanın önemi, konumuz açısından büyüktür. Şili'de ne gibi çelişkilerin varolduğu, bu çelişkilerin ülkede ne tür sorunlar yarattığı, hep buna bağlıdır.

Bir yandan Şili'de finans kapitalin, devlet tekelci kapitalizminin gelişmesi ve bunun getirdiği "gereksinimler", diğer yandan emperyalizme bağımlılık ve bunun getirdiği "kısıtlamalar", ülkeyi derin bir bunalıma sürmüştür. Hergün yeni aşamalara yükselen bu bunalımın iki sonucunu Şili'nin yakın tarihinde görmekteyiz:

1) Özellikle 1970'lere gelindiğinde Şili'de ülkenin devrimci durumla çalkalanması.

2) Birinci sonuçla atbaşı gi-

den faşizm tehlikesinin artması.

Her iki sonucun da birlikte ele alınması Şili olaylarının ciddi bir değerlendirmesi için önemlidir. Çünkü Şili devrimini hazırlayan nesnel koşulları görmek çok zor değildir, ama köklü bir *karşı-devrimi* zorlayan, aynı derecede *nesnel* koşulların varlığını görebilmek her zaman o kadar kolay olmamıştır. Nitekim Şili üzerine yapılan değerlendirmelerin bir çoğunda "emperyalist komplo teorisi" gibi açıklamalara, devrimin yenilgisini salt dış müdahalelerin başarısına indirgeyen eğilimlere rastlamak mümkündür. Bu eğilimleri ilerde yine ele alacağız. Ama şimdiden belirtelim ki Şili'de yapısal bunalım faşizm tehlikesini daha devrim öncesinde içinde barındırıyordu. Bu, karşı devrime de, emperyalist komplolara da güç kazandıran bir olgudur.

1970 seçimleri ve halk cephesinin kurulması

1970 seçimlerine gelindiğinde devrimci durum üst aşamalara yükselmişti. Böyle bir ortam devrimci harekete büyük bir canlılık kazandırmış, 1930'lardan beri süregelen "solun birleşmesi" çabalarını hızlandırmıştı. Uğraşılar sonucunda sol hareketler *Halk Birliği* adı altında bir cephe kurabildiler.

Halk Birliği şu örgütlerden oluştu: Şili Komünist Partisi, Sosyalist Parti, Radikal Parti, Sosyal Demokrat Parti, Birleşik Eylem Hareketi (MAPU), Bağımsız Halk Eylemi.

Halk Birliği'nin son derece heterojen yapısı büyük sorunlar yarattı. Sosyal-demokrat ve radikal partiler, komünist ve sosyalist partilerin etkinliğinde çizilen radikal ekonomik programın bazı yönlerini yumuşatmak için çaba harcadılar. Öte yandan Sosyalist Parti içinden bir kanat, küçük burjuva devrimcisi MİR hareketini cepheye kazanmak ve Şili Komünist Partisi gibi "barışçıl devrim"in ardıcıl savunucularıyla yanyana çalıştırmak için uğraştı. Tüm bu sorunların çözümü için her örgüt karşılıklı ödünlere başvurmaktan geri durmadı. Cephe üyeleri için amaç, olabildiğince çok sayıda sosyal katmanı temsil eden örgütlerin aritmetik toplamını ne pahasına olursa olsun sağlamaktı.

Halk Birliği'nin 1970 seçimleri için öne sürdüğü cumhurbaşkanı adayı da bu anlayışla seçilmişti. Allende hem Marksizm, hem reformizm, hem enternasyonalizm, hem milliyetçilik gibi türlü çelişkileri düşüncelerinde barındıran bir adaydı. Bu kişiliğiyle Halk Birliği çorbası için tartışılmaz tek adaydı.

4 Eylül seçimlerini Halk Birliği kazandı. Ama o ana kadar süren tartışmalar, örgütler arasında varılan protokoller cephenin çehresini kuruluş amacının ardında yatan ilkelerden çok çok uzaklaştırmıştı. Cephenin amacı 1930' lardan beri bir devrim cephesi oluşturmaktı. 1970'lerin Halk Birliği ise, birarada kalabilmenin gereklerine uygun olarak bir reformcular cephesi olmaktan öteye gitmiyordu. Tüm örgütlerin üzerinde anlaştıkları sloganlar ancak en ılımlı olanlarıydı.

Lenin, Halk Birliği'nin böyle gelişmesine neden olan anlayışa yıllar önce işaret etti. "Oportünizmin en klasik yöntemlerinden biri" diye nitelediği bu anlayışı şöyle özetledi:

"En fazla sayıdaki sosyal unsuru birleştirdiği gerekçesiyle, en ılımlı sloganın en akılcı slogan olduğunu kanıtlama girişimi" (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.11, s.156).

Şili'de kurulan cephenin ardındaki anlayış aynı sözlerle özetlenebilir. Bunun sonuçları ise Şili'deki yenilginin bir yönünü açıkça yansıtıyor: Reformcu cepheyle devrim yapılamaz.

Halk Birliği'nin ekonomik programı ve siyasal erk sorunu

Herşeye karşın Halk Birliği'nin seçilmesi Şili'de önemli çalkantılara neden oldu. Özellikle burjuvazi telaşını gizleyemedi. Yıllardır tekellerin has adamı Frei, "kapitalist olmayan kalkınma yolu" adını verdiği bir programla Şili halkını uyutmaktaydı. Birden radikal dönüşümler vaadeden bir ekonomik program karşısında telaşa düştü. Hisse senetleri borsası %50 oranında düştü, 80 milyon dolar bankalardan nakit olarak çekildi, dolar karaborsası %200 değerlendi, tüketim mallarının satışında %80 bir düşme oldu, hayvan tüccarları sürülerini kesmeye ya da ucuz fiyatlarla ihraç etmeye koyuldu. Birçok fabrikatör yurt dışına "tatile" çıktı.

Burjuvazinin telaşının boşuna olduğunu söylemek 1970 yılında safdillik olurdu. Halkın Birliği programında şu alanların kamulaştırılacağını vaadediyordu:

"1) Büyük ölçekli bakır, tuz, iyot, demir ve kömür madenciliği

2) Ulusun finans sistemi, özellikle özel bankalar ve sigorta kumpanyaları

3) Dış ticaret

4) Büyük dağıtım işletmeleri ve tekeller

5) Stratejik endüstri tekelleri

6) Genel olarak ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmesini etkileyen tüm eylemler, örneğin elektrik enerjisinin üretimi ve dağıtımı, demiryolları, karayolları, hava ve denizyolları ulaşımı, iletişim, petrol ve türevlerinin üretimi, işlenmesi ve dağıtımı (likit gaz dahil), çelik, çimento, petrokimya ve endüstriyel kimya sanayi ve selüloz ve kağıt manifaktür sanayii" (Salvador Allende, *Chile's Road to Socialism*, Penguin, Harmondsworth, 1973, s.37-38).

Halk Birliği hükümeti sözünü tutmak için çalışmadı da denemez. İki yılda kamulaştırdığı 3278 parça toprak 40,000 tarım işçisi ve yoksul köylü ocağına toprak sağladı. Şili'de tarıma elverişli toprağın toplam %35'i reform kapsamına alındı. Ekonominin diğer kesimlerinde de Halk Birliği hükümeti Program'ı işlerliğe soktu. Özel bankaların neredeyse tümü devletleştirildi. Stratejik endüstrilerde devletin etkinliği büyük ölçüde arttı.

Ama hükümetin başarıları burjuvaziye ölümcül darbeler indirmiyordu.

Hükümetin burjuvaziyi ekonomik olarak çökertemeyişi burjuvazinin yarattığı olumsuzluklardan çok hükümetin ekonomik programını işlerliğe sokmak için devrimci yöntemden yoksun oluşuyla bağlıdır. Halk Birliği burjuvaziyi siyasal olarak çökertemediği *için* ekonomik olarak çökertemedi. Çünkü alınacak tüm ekonomik önlemlerin etkinliğini, kalıcılığını hatta olasılığını asıl belirleyen ekonomik programın içeriği değildi. Gerçek anlamda bir devrimin sonucunu belirleyen temel sorun her zaman için siyasal erk sorunudur.

Halk Birliği'nin erkin "bir kısmını", kendi deyişiyle "hükümet (executive) erkini" ele geçirdiğini söylediği seçim ertesinde önünde yalnızca iki yol vardı. Birincisi, erkin tümünü almak için siyasal savaşımı örgütlemek ve radikal ekonomik programını koşullara göre uygulamaya sokmak. İkincisi de finans-kapitalin artık tahammül edemeyeceği noktaya varana dek radikal ekonomik programını uygulamaya çalışmak.Halk Birliği'nin ikinci yolu seçmesi yalnızca erk savaşını baştan kaybetmesini değil, ekonomik programının tüm devrimci içeriğini de kaybetmesi sonucunu doğurdu. Bir örnekle açalım.

Hükümetin çalışma yönteminde "yasallık" eski burjuva hükümetleri zamanından farksız olarak kurumlaşmış yeralıyordu. Öyle ki eski yasaların çoğu değişmedi ve hep bu yasaların sınırları içinde "devrimci dönüşümler" hedeflendi. Dolayısıyla dönüşümler tam olarak hiçbir zaman gerçekleşmedi. Örneğin, hükümetin programında büyük topraklara el koymayı öngören bir madde vardı. Bunun bazen ağır aksak uygulandığı yerlerde köylülük bilfiil o toprakları işgal ederek hükümete yardımcı olmaya çalışıyordu. Bu uygulamaya Halk Birliği hükümeti, "yasal olmadığı" gerekçesiyle şiddetle karşı çıktı. İşgalci köylüler hapse gönderiliyor, topraklar da yine beylere kalıyordu.

Aynı şey parlamentonun işleyiş biçiminde gözlenebilirdi. Halk Birliği "parlamenter yol"dan işbaşına geldi ama geldikten sonra işleyişini köklü bir biçimde değiştirmedi. Sonuçta en devrimci yöntemlerle verilmesi gereken erk savaşı parlamento sıraları arasında hapis kaldı. Bu "demokratik-lik"ten yararlanan da *Milli Parti* ve *Parti y Liberıad* gibi karşı-devrim güçlerinden başkası değildi.

Özetle, Halk Birliği cephe sorununa nasıl reformcu yanaştıysa erk sorununa da öyle yanaştı. Stratejileri seçimle işbaşına gelip öncelikle "hükümet (executive) erkini" ele geçirmek, bu kısmî erkten yola çıkarak erkin tümünü almaktı.

"Erki kazanma" sorununa ister aşamalı, ister aşamasız hedeflerle yaklaşılsın, temel koşul öncelikle devleti parçalama hedefini gözetmektir. Marks, *Kugelmann'a Mektup*'unda çok açıktır: "Eğer *Onsekizinci Brumer* adlı kitabımın son bölümüne bakarsan göreceksin ki Fransız Devrimi'nin bir dahaki cereyanının, eskisi gibi bürokratik-askersel çarkın el değiştirmesiyle değil, onun *parçalanışı* ile olacağını ve bunun kıtada olacak her gerçek halk devrimi için önkoşul olduğunu söylemekteyim". Halk Birliği'nin stratejisinde ise "devletin parçalanması" hedefi yoktu. Bu durumda, kısmî erkten yola çıkarak "erkin tümünü kazanma" stratejisi burjuvaziden kendi devletini dağıtmasını beklemek anlamına gelirdi ki bu gerçekten uzun bir bekleyiş olacaktı.

Devrimci erkin güvencesi diktatörlüktür

Lenin, devrimci erkin kaynağını 1917 Rusyası için şöyle tanımlar:

"(1) Erkin kaynağı, önce tartışılan ve *parlamento tarafından yürürlüğe konan* bir yasa değil, aşağıdan, halkın yerel alanlardaki dolaysız insiyatifiyle — güncel bir deyişle "dolaysız elkoymalar"'dır. (2) Tüm halkın dolaysız silahlanması ve karşısına dikilen polis ve ordunun yerine geçmesidir; böyle bir erkte devlet düzenini silahlı işçi ve köylülerin *kendileri*, silahlı halkın *kendisi* korumaktadır... (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce Basım, c.24, s.39).

Halk Birliği hiçbir zaman

erkin gerçek kaynağı olan halka gerçek anlamda dayanmadı. Yalnız kısmî erkin ele geçirilmesi için halkın oy çoğunluğundan yararlandı. Arkasından bir burjuva hükümetinin yöntemlerini ele alıp halka sırtını çevirdi.

Hükümet ilk ciddi sınavını 1972 sonbaharında burjuvazinin başlattığı "büyük taarruz" sırasında geçirdi. Önce bu gelişmeleri kısaca özetleyelim.

Tekelci burjuvazinin gücünden fazla şey kaybetmeyişi ve işçi sınıfının yaşam düzeyinin göreceli olarak yükselmesi, ülkedeki en hoşnutsuz kesimin tekeldışı burjuvazi ve kent küçük burjuvazisi olmasını getirdi. Halk Birliği'nin ana düşmana vuramayışı, hükümetin aldığı önlemlerin en çok bu kesimleri etkilemesi sonucunu nesnel olarak doğurdu. Ama bu hoşnutsuzluğu örgütleyen, işsiz kalan bürokratları, iflas eden küçük sanayicileri, esnafları ve üst-orta sınıf ev kadınlarını sokağa salan yine ana düşman olan finans-kapital gericiliğiydi.

Bu hoşnutsuzluğun ve örgütleyişin yansıması olarak 1972 sonbaharında bir karşı-devrim girişimi oldu. İşçiler derhal hükümeti savunmaya geçti. 350 ana işyerini işgal ettiler. Mahallelerde *commandos communales* ve sanayi bölgelerinde *cordones industriales* adında yerel yönetimler kuruldu. Her iki örgütün Sovyet-tipi yapıları vardı. Silahlı güce dayanıyorlardı. Cangüvenliği, ulaşım, beslenme, sağlık gibi her sorunu çözebilen bu yönetimler kendiliğinden doğmuşlardı ve devrimci ortama uygun bir yapıyı sürekli geliştiriyorlardı.

"Üst"te ise durum farklıydı. Hükümet "stabilizasyon" politikası uygulayacağını söyledi. Hristiyan Demokrat Frei ile masaya oturdu. Peşpeşe general ve emniyet müdürlerini bakanlar kuruluna alarak güvenlik kuvvetlerine geniş yetkiler tanıdı. Öte yandan sendika konfederasyonu CUT eliyle yerel yönetimleri tek tek dolaşıp işçilerin ellerinden silahlarını topladı. "İç savaşı önlemek" için çalıştı. Kendiliğinden fışkıran yerel yönetimler ve devrimci ordu nüveleri giderek zayıfladı. Ordunun konumu giderek güçlendi. Ve bu "stabilizasyon" politikası sonucunda bir ikinci karşı-devrim girişiminin başarısı garantilenmiş oldu.

Halk Birliği'nin yaptığı çok tehlikeli bir kumar oynamaktı. Tüm parasını bu örgütlenmelerin üstüne, yani için için oluşan *yeni devlet yapısının* üstüne değil, "ele geçirmeye çabaladığı *eski devletin,* burjuva devletinin üstüne yatırdı. Sonunda bırakın erkin tümü için savaşmayı, şu ünlü "hükümet erkini" bile militarist kliklе paylaştı. Sonunda paylaşılacak bir "parça" erk kalmadı ve karşı-devrim galip çıktı.

Bazen halkın gücü yetmez ve devrimciler yenilir. Bazen halk ölmeye hazır değildir ve yalnızca bir avuç devrimci ölür. Ama Şili için bunlar geçersiz örneklerdi. Proletarya kurduğu yerel yönetimlerde, çektiği sanayi kordonlarında değil Halk Birliği'ni savunmak için ölmeye, erkin tümü için ayaklanmaya hazır olduğunu gösterdi. Köylülük için de aynı şeyler söylenebilir. 1970'den önce 140, 293 köylü sendikalaşmış ama ağırlığıyla Hristiyan demokratları destekliyordu. 1972-1973'e gelindiğinde 300,000 köylü sendikalaşmış ve Halk Birliği'ni savunmaya hazırlanıyordu. Gerici hükümetlerin işbaşında olduğu yıllarda en fazla 456 toprak işgali gerçekleştirildi. Halk Birliği hükümeti sırasında, yalnızca 1971 yılında, 1258 toprak işgali aynı köylülük tarafından gerçekleştirildi. Hükümet yetkilileri bu potansiyeli de değerlendirmedi. Düzenle entegre olmuş hükümetin reform organları içinde bu hareketleri de eritti. Bahane olarak halkın silahlandırılması zorunluluğudur.

Halk Birliği, hükümeti ele geçirmiş olmakla burjuvazinin şiddet aygıtları olan ordu ve polisin halka karşı kullanılmasını engelleyebileceğini sanıyordu. Ama hükümetteyken bu kurumları dağıtmadığı için engelleme olanağını baştan yitiriyordu. Sürekli "demokratik dönüşümler" ve orduyu "topluma kazandırma" yolları hazırlıyordu. Oysa pişen karşı-devrimin ta kendisiydi.

Halk Birliği, 1969'dan beri yürüttüğü propagandasında Şili için özgül bir olay olarak öne sürülen "ordunun profesyonelliği", "mesleğine bağlılığı", "demokrasi geleneğine saygısı" efsanelerini yaymakta başı çekti. Buradaki hatayı görmek için

rak MİR'in "sol" çıkışlarını gösterdi. Oysa tarih, "solcu"luğun da günahını ayaklanmak için olgunlaşmış yoksul köylülüğün değil, bu olgunluğu çürüten Halk Birliği hükümetinin defterine işledi.

Halk Birliği'nin hatalarından iki çok önemli ders çıkarmak gerek.

Birincisi, devrimi yapmaya niyetlenmiş bir iktidarın tek güvencesi halktır. Şili'li komünistler bugün "halkın çoğunluğu"na güvendiklerini söyleyebilirler. Ama söz konusu çoğunluk salt "aritmetik çoğunluk"sa bu yalnız karşı-devrimin neden başarılı olabildiğini gösterir. Lenin devrim anı için şöyle der:

"Azınlık ve çoğunluk, demokrasi ve özgürlük üzerine sözler hiçbirşey belirlemez ... Burada sayılacak olan işçi sınıfının sınıf bilinci ve kararlılığıdır... İşçi sınıfının kararlılığı, 'teslim olmaktansa ölmek' parolasına katı bağlılığı yalnızca tarihsel bir faktör değil, belirleyici ve zafere ulaştıracak olan faktördür" (Lenin c.30, s.454).

Halk Birliği'nin temel yanılgısı işte bu faktörü hiçe saymaktan kaynaklanıyordu. Yapması gereken bu faktörü değerlendirmek için kesin adımlar atmaktı. Bu adımların en başında kuşkusuz, işçi sınıfının önderliğinde *halkın diktatörlüğünü kurmak* olmalıydı. İşçi sınıfının gücüne oranla da proletarya diktatörlüğünü hedeflemek olmalıydı. Halkın çoğunluğuna güvenmenin tek doğru biçimi buydu.

İkinci ders, birinciye bağlı uzun boylu teorik konulara dalmaya gerek yok. Somut veriler bunun ne denli gülünç bir masal olduğunu anlatıyor.

Şili ordusunu 1973 öncesinde 46,000 asker ve 24,000 carabineros (jandarma) oluşturuyordu. Bu sayılarla Şili, tüm Latin Amerika'da birinci sırayı tutuyordu. Dahası eğitim ve teknik düzeyiyle de rekabet tanımıyordu. Çünkü bu "profesyonel" (dolayısıyla "tarafsız" olduğu söylenen) ordunun ABD'den aldığı sürekli yardım 143 milyon dolar kadardı. Toplam miktar olarak bundan biraz fazlasını yalnız faşist Brezilya ordusu almaktadır ki nüfus başına bölündüğünde ve Şili'nin daha elverişli coğrafi koşulları göz önünde tutulduğunda yine baş sırayı alması gerekmektedir.

Bu verilerin tümü Halk Birliği hükümetinin elinde de vardı. Ama Halk Birliği'ne üye partilerin her biri bu "tarafsızlık" efsanesine öylesine kendini kaptırmış olmalı ki 1970-1973 arasında Pentagon'un yardım fonuna kimse elini sürmedi. Aksine, hükümet, orduyu "ekonomik ve sosyal yaşantıya yaratıcı bir biçimde entegre etme"nin yollarını aramakla meşguldü.

Halk Birliği'nin ordu politikası buyken işçilerin silahlanmasına karşı güttüğü politika da tamamen tersiydi. Bu kapsamda, yerel yönetimlerin *silahsızlandırılması* en büyük ihanetti.

Engels, Bebel'e yazdığı bir mektupta "silahsız bir halk günümüzün modern orduları karşısında önemsiz bir güçtür" der. Lenin, "silah kullanmayı öğrenmek ve silahlanmak için çabalamayan bir ezilen sınıf, köle gibi muamele edilmeyi hakketmiş bir sınıftır" (Lenin c. 23, s.96) der. Gerçekte de "halka dayanmak" ve "halkın diktatörlüğünü kurmak"tan söz ederken anladığımız ancak *silahlı halka* dayanmak ve *silahlı halkın* diktatörlüğünü kurmak olabilir.

III
Şili deneyimi ışığında dünya devrimi

Şili'deki karşı-devrim olayının değerlendirilişi sırasında en çok iki hataya sık sık rastlamak mümkündür.

Birincisi, emperyalizmin oynadığı rol üzerine yapılan bir hatadır. Çuvallarla gizli belgeyi açığa çıkaran bir dizi yazı salt bu konuyu işlemiştir. Özellikle CİA' nin tezgahladığı komplolar ve İTT tekelinin yürüttüğü gizli eylemleri ele alan bu yazılar oldukça şişkin bir arşiv oluşturur.

Kimse emperyalizmin Şili üstüne komplolarını yatsıyamaz. Kaldı ki bu tür yazıların Şili halkıyla anti-emperyalist dayanışma sağlamaya yönelik propaganda değeri büyüktür. Ne var ki, Şili devriminin değerlendirilmesi açısından bu konunun abartılması, ancak "dışsal faşizm" gibi zaman zaman türeyen teorik zevzekliklere yol açacaktır.

Bir kez, "dış öğeyi" abartan birçok yazı, aynı zamanda "barışçıl devrim" olasılığını, "emperyalizmin karşı-devrim ihraç etmekte giderek güçlük çektiği" savına dayandırmaktadır. Öyleyse Şili devrimini nasıl değerlendireceğiz? Emperyalistler "karşı-devrim ihraç etmekte güçlük çektiği" için "barışçıl devrim" yoluna gidildi ama sonunda emperyalistler karşı-devrimi ihraç etti! Herhalde "barışçıl devrimi" savunanların yürüttüğü mantık bu olsa gerek!

Bizce bu tür çözümlemelerle bir yere varılamaz. Önemli olan *öncelikle* faşizmin genel ekonomik temelinin Şili'de uzun bir zamandır var olduğunu görmek, 1970'de başlayan devrim dalgasının da bunu acilleştirdiğini ve her ne pahasına olursa olsun karşı-devrimi gerektirdiğini anlamaktır. Ancak böyle bir anlayış emperyalizmin çevirdiği dolapları halka anlatmaya yarar. Yoksa Pinoşet Cuntası ile Washington' un arasındaki ilişkileri liberaller bile fazla belgeye başvurmaksızın ve fazla da terlemeksizin gösterebiliyorlar.

Şili deneyinin değerlendirilmesi yapılırken rastlanan ikinci hata ise "barışçıl devrim" anlayışı üzerinedir.

Barışçıl devrim silahsız devrim değildir

Öncelikle belirtmeliyiz ki barışçıl devrimin en azından teorik olasılığını tümüyle reddeden, Leninizmi reddediyor demektir. Marks,

Engels ve Lenin barışcıl devrimin olasılığı üzerinde durmuş ve *teorik planda* geçerliliğini savunmuştur. Yine yatsınamaz bir gerçek, sosyalizm lehine gelişen uluslararası koşulların, bu önceleri zayıf ve teorik olasılığı, giderek pratik bir olgu haline dönüştürüyor olmasıdır. Ama gerek barışcıl devrimin teorik olasılığı, gerekse günümüzdeki pratik geçerliliği konusunda taban tabana zıt *iki ayrı anlayış mevcuttur.*

Birinci anlayış, Şili'de de egemen olan oportünist barışcıl devrim anlayışıdır. Bu anlayışa göre barışcıl devrimin teorik olasılığı vardır demek, *silahsız devrimin* pratik olasılığı vardır demekle *aynı şeydir.* Böyle olduğu için de işçileri silahlandırmaya gerek yoktur, çünkü bunun "iç savaş kışkırtmaya" yarayan çok önemli tehlikeleri vardır. Bu anlayışa göre, günümüzün elverişli uluslararası koşulları sayesinde silahlanma daha da gereksiz bir "bela"dır.

İkinci anlayış ise Leninci anlayıştır. Bu anlayışa göre "*gerçekten önemli olan* silahların halkın elinde olması ve halkın üzerinde bir zor kullanımın olmamasıdır. Bir devrimin barışcıl yoldan ilerlemesini açan ve garantileyen budur" (Lenin, c.25, s.183). Böyle bir koşulun gerektirdiği ödevler de şunlardır:

1. İşçilerin silahlandırılması
2. Burjuvazi kendi isteğiyle halkın üzerindeki zor kullanımı kaldırmayacağına göre, onu kaldırmaya mecbur eden *halkın* zor kullanımını *burjuvazi üzerinde* hissettirmek. Engels şöyle der:

"Devrim kesinlikle en otoriter şeydir; olabilecek en otoriter araçlarla — tüfekle, süngüyle, topla nüfusun bir bölümünün diğer bir bölüm üzerindeki iradesini zorla kabul ettirme eylemidir; ve utkan kesim boşuna savaşmış olmak istemiyorsa, gericileri harekete geçiren terörün silahlarıyla erkini korumak zorundadır. Eğer silahlı halkın burjuvaziye karşı otoritesi kullanılmasaydı, Paris Komünü tek bir gün ayakta durabilir miydi? Tersine (Engels, Komün'de şiddet kullanılmasını eleştirenleri yanıtlıyor — İ.S), bu otoriteyi yeterince serbest kullanmadığından onu eleştirmek gerekmez mi? "Dolayısıyla iki şeyden biridir: ya anti-otoriteciler neden söz ettiklerini bilmiyorlar ki, bu durumda kargaşadan başka birşey yaratmıyorlar; ya da bilinçlidirler ki, bu durumda proletarya hareketine ihanet ediyorlar. Her durumda da gericiliğe hizmet ediyorlar" (*Selected Works in One Volume,* Lawrence and Wishart, s.379).

Eğer "barışcıl devrim"i böyle anlıyorsak Leninciyiz. Çünkü silanlanmış ve şiddet kullanmaya hazır bir halk her koşula hazır demektir. Öte yandan "barışcıl devrim"i Şili'de olduğu gibi "silahsız devrim" olarak anlıyorsak, bilmeliyiz ki karşı-devrimin utkusu kaçınılmazdır, çünkü halk devrimi yapmaya hazırlanmış değildir. Koşullar elverişliyse, silah kullanmamanın da koşulu silahlanmaktır.

İç savaşı yatsımak oportünizmdir

"Barışcıl devrim" konusunu geçmeden "iç savaş" konusuna mutlaka değinmek gerek. Çünkü "silahsız devrim"ciler bu iki kavramı sürekli karşı karşıya getirmekte ve tezlerinin geçerliliğini, amaçlarının "çok kanlı geçecek bir iç savaşı önlemek" olduğunu söyleyerek savunmaktadırlar. Aynı mantıkla "silahsız devrimi" eleştirenleri de "iç savaş istemek"le suçlamaktadırlar.

Komünizm tarihinde "ayaklanma", "silahlanma", vb. önerilerle ortaya çıkanlar, o günün oportünistleri tarafından daima böyle suçlandılar. Örneğin 1917'de Goldenberg Lenin'i bir "iç savaş kışkırtıcısı" ilan etmişti. Bugün TKP'nin Leninci güçleri de benzeri bir suçlamayla karşı karşıyadır. Oysa ne Lenin'in, ne de günümüzde Lenincilerin iç savaş "istemek", "kışkırtmak" gibi bir sorunları yoktur. Çünkü iç savaş büyük ağırlığıyla nesnel bir olgudur. İç savaş, sınıf savaşının kaçınılmaz devamı, onun en kızgın anıdır. Diğer bir deyişle, proletarya ile burjuvazinin somuttaki sonul hesaplaşmasıdır. Böyle olduğu için de komünistlerin öznel istekleriyle ilgili bir *gelişme* değildir. Ama iç savaşın *sonuçları* komünistlerin öznel tutumlarıyla yakından bağlıdır. Çünkü iç savaş daha patlak vermeden yatsınırsa proletarya savaşa hazırlıksız girer ve yenilmesi kaçınılmaz olur. Öte yandan, onu "istemek" değil, ama gelişimini önceden görmek, gerekli hazırlıklarını yapmak ve patlak verdiği anda aktif bir *taraf* olmak proletaryanın utkusu sonucuna gider.

IV
Sonuç

Yazının başında, kendi partimizin içindeki menşeviklerin Şili konusunda hiçbir ciddi çalışma yapmadığını söyledik. Bunun proletarya enternasyonalizminin gereklеriyle bağdaşmadığı gibi Türkiye devrim savaşımının gereklerine de ters düşen bir tutum olduğunu söyledik. Eğer şimdiye kadar söylediklerimiz Şili devriminin ancak çok yüzeysel bir değerlendirmesini bile oluşturduysa, menşeviklerin neden bu konuda hiçbirşey söylemediğini açıklamaya yine de yetecektir. Çok açıktır: Şili'de karşı-devrimin üstün gelmesinin tüm nedenleri, Partimizde menşeviklerin de derin oportünizmini sergilemektedir. *Ürün, Savaş Yolu, Çağ, Güneşli Dünya* ve *Atılım*, kendi menşevikliklerini gizlemek için Şili üzerine elle tutulur hiçbir yazı yayınlamamıştır.

a) *Cephe konusunda*; Şili'de yenilgiye uğrayan reformist cephenin yeni bir örneğini bugün Türkiye'de de oluşum sürecindeyken gözlüyoruz. Menşevikler UDC politikalarıyla yine bir "muhalifler ortaklığı" kurmak hevesindeler. Bu reformcu hevesleri iktidar savaşımları(!) için uygulamayı düşündükleri yöntemlerin niteliğini de açığa vurmaktadır. Türkiye Şili değildir, tarih de tekerrür etmez ama kimse bizi İ. Bilen'in *Barış ve Sosyalizm Sorunları*'nda itiraf ettiği "demokratik dönüşümler hükümeti" nin eline düşürmesin.

b) *Erk sorununda;* Şili'deki "silahsız devrim"cilerin temel hatası devletin parçalanması için savaşmamalarıydı. Erk sorununa aşamalı ve reformist bir çözümlemeyle yanaştılar. TKP'nin menşevik üstyönetimi de ileri demokratik halk devriminde devletin parçalanacağını reddediyor. *TKP Programı* bu görevi uzaklara, sosyalizm kuruculuğu dönemine atarak ileri demokratik halk devriminin devrimci özünü reformizme terkediyor. Diktatörlük isteyenleri de goşist olarak mahkum ediyor.

c) *Parlamenterizm konusunda;* Menşevikler asıl olarak Şili'deki uygulamayı özlediklerini bugün her zamandan çok belli ediyorlar. Eskiden, TKP'nin illegal oluşu bu özlemi biraz olsun gizlerdi. Sonradan BİP'in sözde sağladığı legal olanaklar menşevikler için artan bir ümit, halkımız içinse bir kıyım olasılığı anlamına geldi. *Program*'da öngörülen "parlamentonun kurtarılması" ve "halk yararına işletilmesi" sözlerini hiçbir manevra gizleyemiyor.

d) *Ordu sorununda* da Şili'nin deneyleri çoktur. Ama menşevikler bunları bir kenara atıyor, "orduyu kurtarmak", "militarizmden arındırıp halk yararına kullanmak", "yurtsever subaylarla bağlaşıklık kurmak" için çabalıyorlar. yalnız menşevikler de değil, ülkemizdeki bir sürü akım *Türk ordusunu* kurum olarak aklamak peşindedir. Bugün Türkiye'de, ordunun ancak karşısına *silahlı halkı* koyarak çözülebileceğini ve ileri demokratik halk devriminde ordunun *dağıtılacağını* söyleyen tek hareket TKP'nin Leninci güçleridir. Bu çözümlemenin benimsenmesi ve oportünist görüşlerin terkedilmesi acilleşmiştir, çünkü Şili'de olduğu gibi ülkemizde de karşı-devrimin temel aracının bugün ordu olduğu, 12 Eylül faşist darbesiyle en kalın kafalı menşeviğin bile beynine çakılmıştır.

e) *Şiddet konusunda;* "silahsız devrim"in sakat görüşleri karşı-devrimci şiddetin üstün gelmesini sağlamıştır. TKP'nin menşevik kadroları bu konuyu olduğu gibi atlamakta devam ediyor. Bir yandan zor kullanım üzerine bir takım genel doğruları geveliyor, diğer yandan faşist katillerin yakalanması için devlete el uzatacağını vaadediyor. Türkiye'nin tüm sorunlarının şiddet yoluyla çözüleceği saptamasına "maceracılık" diyerek karşı çıkıyor ve en büyük maceraya tüm kadroları sürüklüyor. Şili'de varolan, halkın gücüne güvenmeme mikrobu TKP'nin menşevik yöneticileri eliyle Türkiye'de yaygınlaştırılmak isteniyor.

Özetlersek Türkiye'deki oportünist siyasetin her konudaki tutumu, Şili'de devrimi yenilgiye götüren tutumlarla önemli aynılıklar göstermektedir.

Lenincilerin bakış açısından karşı-devrimin temel dersleri şunlardır.

1. Finans-kapital gericiliğinin ülke için önerdiği yol faşizm ise, onu yenmenin tek yolu devrimi devrimci yollardan gerçekleştirmektir.
2. Devrimin önkoşulu devletin derhal parçalanması ve diktatörlük hedefinin açıkça belirlenmesidir.
3. Devrim, her durumda devrimci şiddet gerektirir. Bunun için devrim öncesinde tüm çabalar halkı sistemli bir biçimde silahlı devrim düşüncesiyle doldurmak, ayaklanmaya ve iç savaşa hazırlamak yönünde olmalıdır.
4. Karşı-devrimin şiddet aygıtı orduya karşı alınacak tutum da tümüyle devrimci olmak zorundadır. Orduyu dağıtmak için halk silahlandırılmalıdır.
5. Elverişli uluslararası ortamın anlamı, dünya devrimci merkezi Sovyetler Birliği'nin komünizm kuruculuğundaki utkuları ve emperyalist zincirdeki kopmalardır. Bu ortam, dünya devriminin gelişimine hız vermekte, tek tek ülkelerdeki egemen sınıflara karşı saldırı olanaklarını arttırmaktadır. Savaşımı pasifize eden reformist tutumlar bu olanakları zayıflatır ve kıyım olasılığını arttırır.

Oportünizm yenilmeden burjuvazi yenilemez. Bunun tersi de doğrudur. İşçi sınıfı oportünizmi yenmeden burjuvazi de yenemez. Şili karşı-devrimi bunun en açık kanıtı olmuştur.

Bugün 12 Eylül faşist darbesiyle, Şili karşı-devriminin dersleri, Türkiye'nin sınıf savaşı alanlarında sınanıyor.

Türkiye'de saldırıya geçen karşı-devrimi halkın devrimci ayaklanmasıyla ezmek, ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirmek, aynı zamanda Şili içi sınıfıyla gösterebileceğimiz en üst düzeyde proleter enternasyonalist dayanışma olacaktır.

Faşist cunta uzun ömürlü olmayacaktır

Emine Engin

12 Eylül'de ülkemizde faşist bir darbe oldu. Ordu yönetime el koydu.

Menşeviklerin "yurtsever" komutanı Evren'in başkanlığındaki cunta, iç savaşı önlemek için geldik diyor. Hayır! İç savaşı önlemek kaygusuyla değil, kaybetmek korkusuyla, kazanmak çabasıyla geldiler! İç savaşı önlemiyor, tam tersine değişik bir düzeyde ve biçimde sürdürüyorlar. Hükümet konumlarından orduyu halkın üzerine daha sistemli, daha doğrudan sürüyorlar.

Hesaplaşma bitmedi. Savaşım daha da üst bir düzeye sıçradı. Bu karşı-devrimci darbe, ülkemizdeki devrimci birikimin gücünün bir aynasıdır. Darbenin hareket noktası, devrim korkusudur. Faşist darbeye verilebilecek tek yanıt ise devrimin kendisidir.

Bu darbeyle devrim ve karşı-devrim artık iyice yüz yüze geldiler. Kılıflar atıldı. Parlamentosu, anayasası bir yana itildi. Yasal örgütlenmeler kaldırıldı. Çıplak, zora, şiddete dayalı sınıf savaşı geldi dayandı. Bu savaşta, evet, karşı-devrim avantajlıdır. Ama bu avantajıyla birlikte onu çökertmek, kırıp parçalamak da olanaklıdır!

Evet, bu darbe ne 1960'a, ne de 12 Mart 1971'e benziyor. Kat kat daha şiddetlidir. Ama işçi sınıfımız, halkımız da 1960'dan, 1971'den kat kat daha bilinçli, daha deneyimlidir. Büyük ölçüde silahlıdır. Bu nedenlerle, tüm avantajlarına rağmen karşı-devrim korkuyor!

Şimdi duruma daha yakından bakalım.

Kenan Evren, konuşmasında devrim korkusunu doğrusu çok güzel yansıttı. Cuntacılar, burjuva siyasal partilerin iflasını açıkça kabulleniyorlar. Burjuva devlet aygıtının çöküşünden yakınıyorlar. Parlamento işlemiyordu, cumhurbaşkanı seçilemiyordu, polis, devlet bürokrasisi bölünmüş, eğitim durmuştu diye ağlaşıyorlar.

Karşı-devrim, işçi sınıfından, yığınlardan ölesiye korkuyor. Bir yandan, DİSK'i, tüm yasal yığın örgütlerini, sol partileri kapatıyor, sol hareket içinde geniş bir tutuklamaya gidiyor. Bir yandan, "belli mihrakları" sorumlu tutuyor görünümünde yığınları doğrudan karşı almamaya çabalıyor. Şanlı barikat savaşlarını ve halk örgütlenmelerini, İzmirleri, Çorumları, Fatsaları "kışkırtma" diye göstermeye çalışıyor. Öte yandan da, bunların "kışkırtma" olmadığının, yığınların derin hoşnutsuzluk ve öfkesinin bilincinde, bazı hafifletici önlemler almaya çalışıyor.

Özet olarak, bu faşist darbe devrimci durumun üç öğesine karşı önlemler alarak, sert çelişkileri bastırıp, faşizmi yerleştirmek istiyor. Darbenin kendisiyle yeni ve önemli bir mevzi daha kazandıkları için, karşı-devrim oldukça avantajlıdır diyoruz. Ancak kullandıkları kılıç iki yanlı kesiyor. Bu açıdan darbe, devrimci durumu değil bastırmak, derinleştirmenin tohumlarını da içinde barındırıyor.

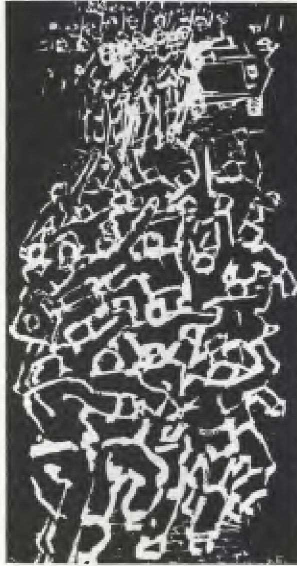
Evren, devlet kalmadı, dağıldı, çöktü ama ordu bölünmedi diye övünüyor. Darbe bu "bölünmemiş" orduyu getirip çöken aygıtın yerine oturtuyor.

Bir kez, ordunun "birliği" çok göstermeliktir. Burjuvazinin iç çelişkileri ordu içinde kaynıyor. Cunta açık vermemek için, sağa da sola da karşıyız demagojisi ardında faşistleri himaye etme taktiği izliyor.

En önemlisi, erlerde halkın öfkesi uyuyor. Daha düne dek bunun çeşitli örneklerini yaşadık. Hatta Çorum barikat savaşları sırasında bir subay, ordudaki erlerin duygularını, halka "silahları bırakmayın" diyerek, birimini saldırtmayarak dile getirdi. Evren de bunları bildiği için erlere bankaların bekçiliğini yaptırmayalım, sıkıyönetim orduyu yıpratıyor, sivil sıkıyönetim yasaları çıkaralım diye yakınıyordu. Bunlar bir gecede değişmedi.

Değişmediği için, Türkiye'de ilk kez şarkılı türkülü oyun havalı bir askeri darbe oldu. Radyoda sürekli marş çalınmadı. Militarist bir seferberlik havası vermekten kaçınıldı.

Bunların nedeni ikilidir. Halk, iki yıllık sıkıyönetim sırasında ordunun işlevini deneylerden öğrendi. Aynen Evren'in yasını tuttuğu İstiklal Marşı gibi, öteki askeri marşlar da etkisini yitirdi. Halk orduya saygı beslemiyor. Öte yandan, ordunun tabanını oluşturan erler, seferberlik havasında halkın üzerine gitmek istemiyorlar. Sıkıyönetim onları halkla içiçe geçirdiği için, bankaların önünde nöbet tutmak ne iş gördüklerini onlara da anlattığı için, şimdi ordunun tepesini tutanlar askerin halkla ilişkisini azaltmak istiyorlar. Marşlarla savaşa çıkıyor havası veremiyorlar. Halk da, erler de bunun bir iç savaş olduğunun farkındadırlar. Bu açılardan hem ordu "birlik"

içinde değildir, hem de eski ulusal ordu mavalları sökmemektedir.

İkincisi, diyelim ordu pek birlik içinde. Devlet aygıtı göçmüş ama o uzayda yaşadığı için bundan hiç etkilenmemiş. Çöken aygıtı onarmak için, onun yerine geçmiş. Ama şimdi devlet aygıtını çökerten etkenler, *doğrudan* orduyu parçalayıcı yönde işleyecektir. Üstteklilerin yönetememesi, alttakilerin hoşnutsuzluğu, *doğrudan* orduda yansımasını bulacaktır. Ordu şimdi yönetimde ve tüm etkilere açıktır.

Buraya dek, faşist darbenin önlemlerinin iki tarafa da kestiğine, ordu ve ordu-halk ilişkisi açısından değindik. Şimdi darbe yığınların durumu ve siyasal güçler açısından nasıl bir ortamda geldi, buna bakalım. Darbeden iki-üç gün önce siyasal cinayetlerin sayısı doruğuna ulaşmıştı. Batı burjuva gazeteleri Türkiye bir patlamanın eşiğinde diye bas bas bağırıyorlardı. Bu, bir yanıyla darbeyi bir "gereksinim" gibi gösterme hazırlığıydı. Ama öteki yanıyla da, gerçekten yığınların durumunda patlama yönünde değişme vardı.

Bir süredir yaşanan deneyler sonucunda yığınlarda "anayasal ilüzyonlar" büyük ölçüde yıkıldı. Parlamentodan, seçimlerden ve yasal yollardan hayır çıkmayacağı düşüncesi yaygınlaştı. Yığınlar hareketliydi ama bu mayalanma gibi bir hareketlilikti. Harıl harıl örgütlenme, silahlanma yürüyordu. Bazı evlerin camları tuğlayla örülüyor, gözcülük ve ateş etmek için bir küçük delik bırakılıyordu. Olgunlaşan devrimci durum, son zamanlarda yığınların bu tür hareketliliğindeki olağanüstü artışta yansıdı. Devrimci durumun ulaştığı bu düzey ile örgütlü devrimci güçlerin gerekleri karşılayabilmeleri arasında büyük bir fark vardır. Nicel olarak güçlü küçük burjuva devrimci hareketler öncülükte nitel açıdan eksik kalıyorlar. Hareketli bölgelerin proleter, yarı proleter yığınları onların öncülüğüne güvenmiyorlar ama eylemde ortaklık kuruyorlar. Çorum barikat savaşları buna en güzel örnektir. Halk kendisi örgütlenmiş, sonra bazı devrimci guruplara haydi gelin bakalım demiştir.

Öte yandan, geniş yığınlara doğru öncülük yapabilecek TKP'nin Leninci kanadı ise nicel olarak eksiklik taşıyor. Ama yine de Kenan Evren İstiklal Marşı'nı söylemeyenler diye, Lenincileri ana hedef gösteriyor. *İşçinin Sesi*'ne kin kusuyor. Yığınların kendiliğinden hareketliliğindeki olağanüstü artış ile Leninci öncülüğün, ateşle barut gibi olduğunu, hızla birbirini aradığını, bir kucaklaşırsa sonucun burjuvazi açısından "büyük tehlike" olacağını burjuvazi görüyor.

Leninci gençler, burjuva değerlerinin çöküşünü ODTÜ'de İstiklal Marşı'na ayağa kalkmayarak, Enternasyonal'i söyleyerek tüm ülke çapında bilince çıkarmışlardı. Bunun gibi, TKP'nin Leninci kanadı, dolu dizgin devrimci belgileriyle yığınların devrim özlemini bilince çıkartıyor. Son sıralarda bu da ülke çapında yansıma bulmaya başlamıştı. İşçi sınıfı içinde menşevik abluka kırılıyor, Leninci görüşler hızla yayılıyordu. Fabrikalarda, emekçi semtlerde Leninci bayrak yükseliyordu.

Bir yanda yığınların giderek sıkışan öfkesi yoğunlaşan örgütlenme ve silahlanması, öte yanda, nicel olarak eksikliği de olsa dolu dizgin, doğru devrimci belgileriyle, öncülüğüyle Leninci hareket. Burjuvazi menşevikleri aritmetik hesaplara iter, ama kendisi siyasetin aritmetikle ilgisi olmadığını iyi bilir. Bugün nicel olarak eksik de olsa, doğru devrimci siyasetin yarın milyonları ardından götürebileceğinin bilincindedir.

Darbe, hem yığınların psikolojisi ve hareketliliği, hem de doğru siyasal hareketin güçlenmesi açısından devrim hareketi derinden bir ilerleme sürecindeyken geldi. Biz kadrolarımızı koruyabilirsek, faşist darbecilerin alacağı hiçbir "önlem" kısa dönemde bu gerçeği değiştirmeyecektir.

Şimdi yine darbenin iki tarafa da kesen kılıcının başka yönlerine bakalım.

Faşist darbe, birçok yasal

örgütü, bu arada DİSK'i kapattı. İşçi sınıfının sendikal haklarına el attı. Gerçekte uzun süredir, burjuvazinin bu özlemi hem sözle dile getiriliyor, hem de adım adım uygulamaya sokuluyordu. İşlerin bugüne gelmemesi için, demokratik hakları, yasal sınırlara tıkılmadan, devrimci savaşımı yükselterek korumak gerekiyordu. Oysa birçok yasal örgütün yöneticileri, DİSK'in CHP yanlısı ve oportünist karması yönetimi bunu görmedi. DİSK tabanındaki işçilerin devrimci sınıf sezileri, yasal sınırlar içine hapsedildi, dizginlendi.

Faşist darbe, DİSK'i kapatarak işçi sınıfının en temel bir demokratik hakkına el attı. Gelgelelim bunu yaparak bir yandan da, işçi sınıfının en bilinçli kesiminin devrimci sınıf sezisini dizginlerinden boşalttı. Artık, DİSK tabanındaki işçiler, onların devrimci çoşkusu, biçimsel olarak kapatılsa da, sınıf savaşının tarihindeki kökleri kurutulamayan DİSK'in yönetiminde söz ve karar sahibidir.Faşist cunta, bir bakıma şimdi DİSK'i önceden daha güçlü savunabilecek bir sınıf güdüsüyle karşı karşıyadır.

Yazının başında, kılıflar atıldı, parlamento, anayasa, seçimler, yasal örgütlenmeler kaldırıldı, çıplak sınıf savaşı geldi dayandı demiştik. Bu belli demokratik hakların işe yaramaz olduğu, savunulmasının gerekmediği anlamına gelmez. Ancak burjuvazi, uzun bir süredir beşinci kolu oportünizmin de yardımıyla parlamento, seçimler vb. konularda geniş bilinç bulanıklığı yaratabildi, belli hakları ve mekanizmaları devrimci sınıf savaşımını örtme havasız bırakma yönünde kullandı. Burjuvazi bunu hep yapmaya çalışacaktır ve geri kesimlerde hep belli başarı da sağlayacaktır. Ne var ki, DİSK konusuyla bağlı olarak ve oportünizmin can alıcı katkısıyla, geçtiğimiz dönemde legalizm ileri kesimlerin de önünü tıkayan boyutlar aldı. Daha da önemlisi, yaşamın dayatmasıyla, geniş kesimlerde yıkılan ilüzyonlar oportünizm yüzünden ileri kesimleri dizginlemeye devam etti.

Şimdi gelelim oportünizme. Bu faşist darbe, oportünizme de büyük bir darbedir. Devrimci durum var mı yok mu? Açalım Evren'in konuşmasına, cuntanın platformuna bakalım. Karşıdevrimci darbenin "gerekmesi" de ayrıca yine bir kanıt.

Legal olanakları korumak için, onların içine büzülüp sıkışmak mı, yoksa devrimci, dolu dizgin savaşım mı gerekiyor? Yine yaşam acı bir biçimde yanıtını verdi. Legal olanakların içine büzülerek ne o olanaklar,ne de büzülenler kurtarılabiliyor.

Her savaş biçimine hazır olmak gerekir gevelemelerinin boşluğunu da yaşam yine acı bir biçimde kanıtladı. Silahlanmanın, ayaklanmanın propagandası ve propaganda tuttuğu ölçüde genişleyen hazırlığı yıllardır gündemdeydi. Bunun yerine her savaş biçimine hazır olmak gerekir kıvırtmacası sürüldü. Teorik bir doğru somut koşullara göre uygulanacağına gevelendi!

Şimdi Menşeviklerin Sesi Radyosu, TKP dimdik ayaktadır diye bağırıyor. Hayır oportünizm TKP'nin belini büktü. Radyo, darbeyi Amerikancı olmakla, ikili kölelik anlaşmalarına bağlılıkla suçluyor! Yani Demirel'e göre ilerici olmamakla suçluyor.

Darbe MSP'yle CHP parlamentoda birleşmiş, anti-emperyalist çoğunluk oluşturmuş da, onun için gelmiş! Pes doğrusu! Neredeyse Radyo yakında Afganistan'daki Babrak Karmal gibi bismillahla yayına başlayacak! Bizim bildiğimiz, biz dünyada, somut yaşamda sorunların doğru devrimci çözümünü koyarsak, dinsel inancı ne olursa olsun geniş

yığınları savaşa süreriz. Din yoluyla egemen sınıflar sömürülenleri afyonlarlar. Biz onların inançlarına saygısızlık etmeyiz ama din kuyrukçuluğuyla bir de biz onları afyonlamayız!

Son olarak, işin uluslararası yanına değinelim. Yürükoğlu yoldaşımızın 60. yıl konuşmasında çok güzel belirttiği gibi, Türkiye'deki *devrimci* savaşa destek dünya komünist hareketinin boyun borcudur. Şu son darbe, karşı-devrimin ne denli uluslararası birlik içinde Türkiye devrim hareketine saldırdığının kanıtıdır. Şunu açıkça koyalım, dünya komünist hareketi Türkiye'de *devrimci* savaşa bugün verdiğinden çok daha fazla destek verebilir. Emperyalizmi ardına almış bu darbe, dünya komünist hareketine de uyarıdır.

TKP Leninciler Eşgüdüm Komitesi Üst Büro bildirisi açıkça koyuyor. Demokratik hakları ancak bir halk devrimiyle savunup geliştirebiliriz. Devrimle karşıdevrim yüz yüze geldi, komünistler halk ayaklanmasının yoğun propagandasını yapmalıdırlar.

Devrim yenilmedi!
Halkım silahını bırakma!
Faşizme karşı halk ayaklanması!

TÜRK-KÜRT HALKLARI BİRLEŞİN!

Kürdistan'daki güçler üstüne

Ala Rızgari *taraftarı üç arkadaşın gazetemize gönderdiği bir mektubu olduğu gibi yayınlıyoruz.*

İşçinin Sesi gazetesinin 130. sayısının Çek-Al ekinde yer alan *Sınıf Savaşının Vardığı Aşama ve Komünist Partisi'nin Taktikleri* başlıklı yazının "Devrimci Harekette Bunalım — Kısa bir Döküm" bölümünün yaşanan süreçle nasıl çeliştiğini; olay ve gelişmeleri nasıl kısır bir döngü içinde ele aldığını; bu yaklaşım tarzının çözüm bekleyen sorunları nasıl bir karmaşaya ittiğini ve bunun da ne şekilde bir kafa bulanıklığına yol açtığını görüyoruz. Bu mektubumuzda böylesi temel sorunlarda yaklaşım tarzımızın ne olması gerektiği ve bu süreçte, yazıda ters değerlendirmelere yol açacak bilgiler hakkında da açıklamalarda bulunmak, eleştirilerimizi de iletmeyi zorunlu bir görev kabul ediyoruz.

Adı geçen bölüm başlığının altında şunlar yazılıdır: "...Teorik düzey iyice düştü. Militan akımlar teoriyi tam anlamıyla boşlarken, "teori" de bir takım entellektüellerin egzantrizmine takılı kaldı. Son bir yıl içinde, Türkiye'deki deyimiyle tüm "siyasetler" en az birer kez bölündüler. Yani bu bir yıl Türkiye'de devrim hareketi için yeniden bir hızla bölünme dönemi oldu. Öte yandan, tüm guruplar içinde siyaseti bırakma iyice yaygın bir olgu olarak belirdi" (*İşçinin Sesi,* sayı:130).

Bu paragrafta görebildiğimiz kadarı ile büyük bir panik ve yılgınlık göze çarpmaktadır. Ayrıca bölünmelere ve siyaseti bırakmalara da "teorik düzeyin düşmesi" neden olarak gösteriliyor. Oysa ki kendilerine "proletaryanın temsilcileri" diyenlerin böyle bir karamsarlığın içine düşmemeleri gerekirdi. Ayrıca bu olumsuzluklara — ki bir yanıyla olumsuzluk olarak görülebilir — neden olan olgu teorik düzeyin düşmesi değildir; tam tersine teorik düzeyin yükselmesi karşısında *toparlayıcı bir proleter devrimci önderliğin yaratılamamış olmasıdır.* Eğer gerçekçi, nesnel bir yaklaşımla sorunların üzerine gidilirse, yazarın deyimiyle "teori bir takım entellektüellerin egzantrizmine takılı kalmış" "durumdadır"; tespiti geligmelerin geride bıraktığı bir olaydır. Türkiye'de ve Kürdistan'da bilinçlenme düzeyi hızla yükseliyor; teori, bu entellektüel şeflerin egzantrizminden kurtarılmaya çalışılıyor. Proleter devrimci önderliğin yaratılması için hergün bir adım daha ileri atılıyor. Bunun içindir ki; devrimci-demokratik saflarda hergün yeni yeni bölümelerle karşılaşıyoruz. Proleter devrimci önderliğin yaratılmasına doğru gidildikçe elbette ki çetin ve zor dönemlerden geçilecektir. Bunun yanında günümüzde güçlü bir proleter önderliğinde olamamasından dolayı yılgınlığa kapılanlar ve mücadeleyi bırakanlar olacaktır... *Böylesi bir durum dünya devrimci pratiğinde görüldüğü kadarı ile, Türkiye'de de görülmektedir.*

Gerek dünya'daki ve gerekse Türkiye'deki hızlı siyasi gelişmeler kendini en yalın şekliyle orta yere koymaktadır. Bu da mutlaka beraberinde belli ölçülerde de olsa değişmeleri getirecektir. Bu anlamda, Türkiye'deki emek cephesinde yer alan güçlerin gelişim çizgilerine bakacak olursak; durum mevcut döneme göre pek içaçıcı olmasa bile, düne nazaran iyi bir yerdedir! Belki "düne nazaran bugün iyi olan şey nedir?" diye sorulabilinir: Bizce bu iyi ve gelişme olarak kaydettiğimiz yan: düne kadar küçük burjuva entellektüellerin sihirli değneği durumunda bulunan teorinin asıl karakterine gün be gün kavuşturulması ve sınıf mücadelesinde proletaryanın eylem kılavuzu haline dönüştürülmesidir. Teorinin, gün be gün, esas olarak kılavuzluk edeceği sınıf ve tabakalara yakınlaşması ve eyleme dönüşmesi; muhakkak, emek cephesinde yer alan güçler arasında belli dökülmelere neden olacaktır. Çünkü, toplumsal muhalefet yükseldikçe, mücadelenin esas kadrolarını ve sınıf savaşçılarını beraberinde belirleyecektir; kızışan mücadele herkesi yerli yerine oturtacaktır. "Peki bu savaş (sınıf savaşı) nasıl bunları birbirinden ayıracaktır?" diye sorulabilir. Bunların birbirinden ayrılması Marksist-Leninist devrimci teorinin sınıf temeline oturtulması ile mümkündür. Yani proletaryanın hızlı bir şekilde sınıf bilincine varıp, sırtındaki kamburları, bünyesindeki hastalıkları ve mücadele alanındaki asalakları atmasıyla mümkün olabilir. Bir diğer yanı ile, proleter devrimci önderliğin yaratılması ile mümkündür. Günümüzde yakıcı olan (merkezi olan) sorun böyle bir önderliğin yaratılması olduğu içindir ki atılan her adım (bilinçlenme, bilinci kitlelere götürme ve eyleme dönüştürme) beraberinde dökülmeleri, bölünmeleri, deyim yerindeyse gerçek niteliksel olu-

GELÊN TIRK Û KURD YEKBIN!

şumları getirmektedir. Marksist-Leninist devrimci teoriyi kılavuz edinmiş sınıf savaşçıları ile, bu teoriyi cila olarak kullanan güçler arasında ciddi ve amansız bir ideolojik mücadele sürmektedir. Bu platformda verilecek mücadele kimlerin proleteryanın, kimlerin burjuvazinin yanında yer alacağını çok emin ve kuşkusuz bir şekilde ortaya koyacaktır. Burada şunu rahatlıkla tespit edebiliriz: Türkiye'de ve Kürdistan'da proleter önderliğin yaratılması için ciddi adımların atılması uğraşı vardır. Teorik düzey gün be gün yükselmektedir; bu teorinin esas mirasçıları militan savaşçılar yaratılmaktadır. Yani herkes mücadele içindeki asıl yerine yavaş yavaş oturmaktadır.

Burada yakalayacağımız esas nokta (Yazar için) yurt dışında yayın yapan bir gazetenin bilgi alış-verişini; daha objektif, daha realiter davranabilecek — ki davranılması zorunludur — kadrolardan oluşacak bir mekanizmaya devretmeli veya mevcut mekanizmayı böyle bir şekilde onarmalıdır. Ki, okuyucuya daha objektif tespitler sunabilsin, okuyucunun kafasındaki karmaşaya ölçüleri içerisinde çözümleyici olabilsin. Yoksa mevcut mekanizma ile yetinilirse, zaten bulanık olan kafalar — belli sorunlarda — daha da bulanık bir hal alacaktır. Bundandır ki, Türkiye' de ve Kürdistan'da yükselen teorik düzey ve proleter devrimci mücadele çeşitli tahribatlara uğruyor, tahribatlara uğradığı gibi de kendini bir bütün olarak günümüzde bu olumsuzluklardan kurtaramıyor.

Biz, vereceğimiz somut bir örnekle, hem belli ölçüde de olsa bilgi sunalım ve hem de yaşanan sürecin neresinde olduğumuzu belirlemeye çalışalım. Bu örnekte Kuzey Kürdistan'da — Kürdistan'ın Türkiye parçasında — Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik devrim ve sosyalizm savaşımı omuzlayan Kürdistan devrimcilerinin 1960' lardan günümüze kadar geçirdiği evrelerden bir kısmını sunmakla yetinmek zorunda kalacağız. Okuyucu geniş bilgi için ALA RIZGARİ — Özel sayı 1'e bakabilir.

1960'ların başında kurulan TİP, o günün koşullarında; "ulusal baskı", "doğu-batı dengesizliği" şeklinde tartışılan KÜRT-KÜRDİSTAN sorununu çok dar bir çerçevede ele aldı. Hareket ettiği şiarlardan bir kaçı şunlardır: "Doğu'daki komando baskısına son", "Doğuya, hastahane, yol, fabrika yapılsın", "Doğu'daki zülme son" v.b.

Tabii TİP bu şiarları gündemleştirirken, Kürdistan'daki oy potansiyelini göz ardı etmiyordu! Böylesi bir dönemde sömürgeci bir baskı ve sömürüyü daha net bir şekilde hisseden yurtsever, aydın, öğrenci ve küçük-burjuva unsurlar, TİP'in bu yaklaşımını ilk dönemlerde alternatif olarak gördüler. Bunda teorik yetersizliğin büyük bir payı vardı. Zamanla bilinçlenen bu unsurlar TİP yönetimini "Kürt ulusunun kendi kaderini, kendisinin tayini' konusunda zorlamaya başladılar. Yoğun teorik-pratik uğraşların içersine giren bu yurtsever, devrimci Kürt unsurlar zamanla Marksizmle bilgilendiler. Bu bilgilenmeleri önlerine Leninist evrensel bir ilkeyi dayattı: ULUSLARIN KENDİ KADERLERİNİ TAYİN HAKKI. Bu ilke çerçevesinde yoğun tartışmalar yapıldı. En nihayet 1969 yılında Kürt yurtseverleri, devrimcileri yaptıkları sol bir çıkışla — o günün şartlarına göre — DDKO'ları (Devrimci Doğu Kültür Ocakları) kurdular. TİP'de bu ideolojik-teorik mücadele ve siyasal çalışmaların zorlamasıyla, 1970, 4. Büyük Kongresi'nde "KÜRT SORUNUNU" bilinen ölçülerde programlaştırdı. DDKO'lar aynı zamanda Kürdistan'da bağımsız sol örgütlenmenin ilk nüveleriydiler. Sömürgecilerin yoğun baskı ve uygulamalarına maruz kalan DDKO'lar; kısa bir zaman yaşamalarına ve mücadelelerine devam etmelerine rağmen Kürdistan'da sömürgeci-burjuvaziye karşı bugün oluşmuş bulunan muhalefetin ilk bilinçli odakları oluyordu.

12 Mart muhtırasından sonra kapatılan DDKO'ların yöneticileri ve üyeleri çeşitli işkencelere maruz bırakılarak ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Kürt yurtseverleri, devrimcileri sömürgeci mahkemelerde eşine nadir rastlanabilinecek yiğitlikler göstererek, Kürt ulusunun varlık mücadelesini verdiler, sömürgeci egemen sınıfları yargıladılar. (Bkz, DDKO dava dosyası, Komal yayınları cilt 1) Yani, bir yanı ile mücadelelerinin bilincine varan Kürt yurtsever, devrimcileri mücadelelerine, direnmelerine sömürgecilerin işkencehanelerinde, zindanlarında ve "mahkeme"lerinde devam ettiler. Sömürgecilerin hapishanelerini birer okul haline getirdiler. Yüzlerce militanı mücadeleye kazandılar; öğrendiler, öğrettiler.

Daha sonra çıkarılan af yasası ile "serbest" bırakılan bu yurtsever, devrimci unsurlar "asgari ilkeli birlik" düzeyinde çeşitli guruplar şeklinde aktif mücadele alanına atıldılar. Bu evrede RIZGARİ ve ÖZGÜRLÜK YOLU dergileri yayınlanmaya başlandı.

İlkeli birlik esasına dayalı bir şekilde oluşan anti-sömürgeci güçlerden biri RIZGARİ'dir. RIZGARİ etrafında kümelenen anti-sömürgeci siyasi güç görüşlerini kitlelere ulaştırmaya çalıştı. 1976 yılında yayın hayatına başlayan RIZGARİ dergisi ulaştığı her yerde büyük yankılar uyandırdı. Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik devrim ve sosyalizm mücadelesine büyük katkılarda bulundu. Yarattığı proleter değerlerle geniş bir şekilde emekçi kitleleri örgütlemeye çalıştı. Elle tutulur bir derecede bu görevini başardı da.

Yükselen teorik-ideolojik-siyasal düzey beraberinde RIZGARİ saflarında da değişmeler getirdi. O da; KÜRDİSTAN DEVRİMİNDE PROLETARYANIN ÖZ ÖRGÜTÜNÜ YARATMA EYLEMİNDE, *SOSYALİST İDEOLOJİK BİRLİK* zorunlu olarak kendisini dayatıyordu. Böylelikle Kasım 1978'e kadar gelen ve bir türlü oluşmayan ideolojik birlik sorunu iki çizgiyi RIZGARİ hareketinde somutlaştırdı. Bir yandan burjuva milliyetçi çizgi, diğer yandan, proleter devrimci çizgi en yalın haliyle kendini açığa vurdu. Böylelikle bir yol ayrımı belirlendi. Yani bir siyasi hareket içinde birbirini dışlayan iki çizginin yanyana yaşaması olanaksız hale geldi. Bunun yanında proletaryanın öz örgütünün yaratılması görevinin ancak proleter devrimcilerin omuzlayacağını ve omuzlamasının zorunlu olduğu gerçeği bir kez daha kendini Kürdistan halkının devrimci mücadelesinde de gösterdi. Böylelikle bu tarihi görevi proleter devrimciler ALA RIZGARİ dergisi etrafında toplanarak yerine getirmeye çalıştılar. Ve de bu görev bugün de devam ediyor. (Bkz, ALA RIZGARİ Özel Sayı 1.2).

Gelinen süreçte milliyetçi ideoloji, açılan kampanyalarla teşhir edilmiş durumda, proleter değerler daha hızlı bir şekilde kitlelere taşınmaktadır. Varılan noktada daha gürbüz, daha militan bir devrimci mücadele ruhu yaratılmaya çalışılmaktadır.

İşçinin Sesi gazetesi aynı yazının bir başka paragrafında şöyle diyor:

"Kürt örgütlerine gelince, Türkiye Kürdistanı'nda dört tane ana güç var. PKK, KUK, DDKD, DHKD. Bir de İzmir ve Mardin çevresinde örgütlü İzmir DDKD ve Bitlis çevresinde ve Avrupa'da örgütlü Özgürlük Yolu var. Bunların dışında TKP, Dev-Yol, Kawa, Rızgari, Ala Rızgari, Halkın Kurtuluşu, Kurtuluş vb. özellikle PKK eliyle silinmiştir."

Önce şunu vurgulayalım: Dünyanın her tarafında olduğu gibi Kürdistan'da da iki ana güç vardır: Sağ siyasal güç, sol siyasal güç. Yoksa yazıda belirtildiği gibi dört değil.

Eğer yazıda ana güç denilince siyasi gurupların nicel olarak etrafında topladığı insanlardan oluşan güç kastediliyorsa, yine dört değil çok daha fazla. Çünkü yazıda geçtiği gibi her hangi bir güç (PKK) eliyle başka güçler (Rızgari, Ala Rızgari, Kawa, Kurtuluş, Dev-Yol gibi) silinmemiştir. Ayrıca silinemez de. Çünkü Kürdistan sınıflı bir toplumdur. Böyle olunca da her sınıf ve katmanın sözcülüğünü yapacak güçler olacaktır. Bundan başka hergün daha da güçlenen proleter devrimci güç — ALA RIZGARİ — vardır. Bu güç hergün hem nicel ve hem de nitel olarak çok daha hızlı bir şekilde güçlenmeye devam ediyor, güçleniyor. Hele hele günümüzde Kürdistan bütününde merkezi proleter örgütün yaratılmaya çalışıldığı bir dönemde bu en açık bir şekilde kendini açığa koymaktadır. ALA RIZGARİ siyasi hareketi ne PKK eliyle ve ne de başka güçler aracılığıyla ve zorlamasıyla silinmemiş ve silinmeyecektir de. Bunun tam tersi ALA RIZGARİ'nin hızlandırdığı ideolojik mücadele ve toplumdaki nesnel gelişmeler sonucu; ayrıca, PKK maceracı anlayışının taktik ve stratejisinin iflasla karşı karşıya kalmasıyla PKK gücünden güç kaybetmiştir. ALA RIZGARİ buna karşılık güçlenmektedir. Şunu da belirtelim ki, tarihte hiçbir "sol" maceracı akım hiçbir gücü yok edememiştir, ancak zarar vermiştir. Ama sonunu getirmeye çalıştığı bir olgu vardır; o da kendisidir.

Ayrıca Kürdistan devrimi DHKD, DDKD diye siyasi hareketler tanımıyor. Bu adı geçenler birer demokratik kültür dernekleridirler. Mümkündür ki, bunlar, birer siyasi hareketin doğrultusunda olsunlar. Ama, siyasi hareket değillerdir.

İzmir ve Mardin'de "örgütlü" bir güçten bahsediliyor. Proleter devrimciler böylesi "örgütlü" bir gücü metropolde ve Kürdistan'da siyasi hareket anlamında tanımıyorlar. Çünkü bu "gücü" oluşturanlar günümüzde herhangi bir siyasi harekete bağlı olmadıkları gibi, örgütlü filan da değiller. Bunlar sadece belli bir dönem yurtsever-demokrat bir çizgide mücadeleye katılmışlar, günümüzde ise o eski konumunu da kaybederek birer teslimiyetçi-pasifistler durumuna geçmişlerdir. Yalnız burada şunu da belirtmekde fayda vardır: Özellikle İzmir yöresindekiler — İzmir'de birkaç öğrencinin dışında başka kimse akla gelmesin — son dönemlerde bu düşündürücü yapılarını örtbas edebilmek için, reformist, sosyal-şoven T"K"P pervanesi etrafında dönmeye başlamışlardır. Bundan olacak ki yazıda bunlardan örgütlü güç olarak bahsediliyor. Bunların maddi bir güç olarak sunulmasının temelinde başka pragmatik durumlar da yatabilir, ama şimdilik işin derinliğine pek inmek istemiyoruz. Ama her insan gurubuna örgütlü maddi güç denilemez; öylesine lanse edilemez. Ve de bu tutum bilimsel olmaz.

Bir mektup sayfalarına sıkıştırabildiğimiz kadar ile yazarı ve okuyucuyu — mektup yayınlandığı taktirde, ki içtenlikle mektubun yayınlanmasını istiyoruz — az da olsa belli konularda aydınlatabilmişsek bundan kıvanç duyarız.

Devrimci mücadelenizde başarılar, dostça selamlar.

ALA RIZGARİ taraftarı
üç arkadaş —
Şam

İŞÇİ MUHABİR GURUPLARI

Devlet terörüne karşı direniyoruz

Değerli yoldaşlar,
Size 20.000 nüfuslu bir ilçeden, Sivas ilinin Şarkışla ilçesinden yazıyoruz.

İlçemiz gerici ve karşı-devrimci hareketlerin etkin olduğu İç Anadolu bölgesinde karşı devrimci hareketlere prim vermeyen bir ilçedir.

TKP'de bolşevik-menşevik ayrışması başladığında ilçemizdeki gençler "çok olanın değil, doğru olanın yanında" tavır aldılar.

Şimdi sizlere geçenlerde meydana gelen bir olaydan söz etmek istiyorum.

Faşistlerin dövülmesi sonucu bir Dev-Yol'cu arkadaş karakola getirilerek işkence edildi. Bizler durumu haber alınca karakolun önünde toplanarak arkadaşımızın serbest bırakılmasını istedik. Toplanan kalabalığı polisin dağıtmak istemesi üzerine *İşçinin Sesi*' nden bir arkadaş çay bahçesinde oturan halka devlet terörüne karşı direnme ve birlikte mücadele etmenin gereğini vurgulayan bir konuşma yaptı. Halktan, devrimcilerle birlikte direnmelerini istedi. Polis baskılarından (rastgele ev arama, işkence yapma v.b.) bezmiş geniş bir halk kitlesi, karakolun önünde toplandı ve göz altına alınan gencin serbest bırakılmasını istedi. Karakoldaki faşist polisler halkın üzerine ateş açtı. Ancak kararlı bir biçimde direnen kalabalık polisleri kovaladı karakola soktu. Polis jandarmadan yardım istedi, ancak kalabalığın dağılmaması üzerine jandarma kumandanı, arkadaşımızın polisin elinden alınarak jandarma karakoluna götürüleceğini ve ertesi gün tatil olmasına rağmen derhal mahkemeye çıkarılacağı güvencesini verdi. Ertesi gün arkadaş serbest bırakıldı.

Direniş doğru önderlik nedeniyle *İşçinin Sesi*'nin insiyatifinde gelişti. Daha sonraki günlerde direnmenin gereğini vurgulayan propaganda çalışmaları (yazılama, pullama, ve uçtu uçtular) yapıldı. Bu olay göstermektedir ki örgütlü direnişler burjuvaziyi ve onun siyasi otoritesini geriletiyor.

Savaşıyoruz — Kazanacağız.
Yaşasın Leninci ideolojimiz. Devlet terörüne karşı direnelim. Tüm birimleri birer direniş merkezine dönüştürelim.

Şarkışla İşçi Muhabir gurubu

Mersin'de polis-menşevik işbirliğini kıracağız

Burjuvazinin azgınca saldırıları her geçen gün artmaktadır. Bu saldırılar halkımıza, gerçek devrimcilere, komünistlere yönelmiştir.

Öyle bir güne geldik ki, artık dost da, düşman da açıkça belli. Bunu gizlemek olanaksız. Herkes safını tuttu. Saflar netleşti!

Bazı "devrimciler" var. "Tatlı su devrimcileri!". Onlar da şimdi açıkça faşist polislerle, burjuvazinin ağzı salyalı köpekleri ile, burjuvazi ile, kolkola devrimci avına kalkıştılar. Ne çaresizlik! Bunlara en önde TKP'nin menşevik yöneticileri öncülük ediyor.

Çok yazıldı, yine yazıyoruz. Menşevikler ihbarcı ve polisin gönüllü ajanlarıdır. Bunu daha önceleri olduğu gibi bugün Mersin'de yine görüyoruz.

Mersin'de polis amansız bir operasyona başladı. Hedef hemen tüm Türkiye'de olduğu gibi, Leninciler.

Polisin işkenceleri, baskıları boşunadır. Bugün Mersin'de birçok arkadaşımız günlerdir işkence görüyor. Evleri aranıyor. Eşleri, bacıları, çocukları korkutuluyor, tehdit ediliyor. Arkadaşlarımız silahlarla taranıyor. Felç oluyorlar. Menşevikler de, yardım ettikleri Türk polisinin bu "başarıları"nı alkışlıyorlar.

Bir devrimci, bir komünist, kötü günler için vardır. Bir devrimci, bir komünist en zor şartlarda dimdik ayakta durabiliyorsa, alnı açık, sınıf kini, azmi, öfkesi dizginlenmemişse, o zaman gerçek bir devrimcidir. Bu bilinçte, bu inançtayız. Buna göre davranıyoruz ve davranacağız.

İşçinin Sesi'ne yapılan saldırıları boşa çıkartacağız!

İşkencelerin hesabını soracağız!

Faşizmi ininde geberteceğiz!

Kahrolsun polis-menşevik işbirliği!

Kızıl Lâle

Haykırıyorum

Tutuklanan yoldaşlarımız için

Ve
burjuva mahkemelerinin
"huzuruna"
çıkarak genç bir komünist
—Ben burada bugün
işçi sınıfının ve tüm
sömürülenlerin bir gün
bu binanız dahil
herşeyinizi
başınıza yıkacağına
inanarak
yüzünüze nefretle, gülerek
bakmaktayım.

Ben bu davranışı
benden öncekilerden öğrendim.
İçlerinde duyarak
sizlere karşı
daha serbestçe savaşamamanın
derin acısını,

yüzünüze
son anlarına kadar
kinle, nefretle
gülümseyerek
baktılardı.

Her ne kadar
onlar kadar
olamadıysam henüz
taşıdığım aynı bayraktır
tanıyın.

Ve
kin kusarak
savaş türkülerimizi,
Enternasyonali ...
haykırıyorum yüzünüze...

F.K.
Londra

Avrupa çapında dayanışma kampanyası örgütleniyor

12 Eylül faşist darbesi İngiltere ve Avrupa demokratik kamuoyunda büyük tepki ve nefretle karşılandı.

Çeşitli sendika, parti, milletvekilleri ve demokrat kişilerin katılımıyla geniş tabanlı bir dayanışma kampanyası örgütleniyor. İngiltere'nin yanı sıra Almanya ve Fransa'da da kampanyalar örgütleniyor.

Öte yandan İngiltere Sendikalar Birliği (TUC) ve 4 milyon üyesi olan anti-emperyalist dayanışma örgütü Liberation darbeyi kınadıklarını açıkladılar.

Faşist darbe İngiltere'de protesto edildi

12 Eylül faşist darbesinin akşamında Londra'daki Türkiye Büyükelçiliğinin önünde yığınsal bir protesto gösterisi yapıldı. İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği, İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu ve Londra İşçi Birliği gibi Türkiyeli'lerin örgütlerinin yanısıra, Britanya Komünist Partisi ve Iraklı Öğrenciler Birliği'nden temsilcilerin de katıldığı gösteride, "Kahrolsun Faşist Cunta" belgisiyle darbe lânetlendi.

14 Eylül Pazar günü ise Londra'nın merkezinde yığınsal bir yürüyüş yapıldı. Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin örgütlediği yürüyüşe birçok İngiliz demokratik ve devrimci örgüt de katıldı.

Bu arada İTİB ve Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi İngilizce ve Türkçe birer bildiri çıkartarak faşist darbeyi protesto ettiler.

Bildiriler Türkiyeli'lerin oturduğu semtlerde ve yürüyüş sırasında İngilizler arasında yığınsal bir biçimde dağıtıldı. İTİB'in çıkardığı bildiri şöyle bitiyor:

"Arkadaşlar,

"Daha son söz söylenmedi. Devrimci proletarya yenilmiş değil. Faşizme karşı savaşacağız. Kürt ve Türk halkı tüm anti-faşist güçlerin ortak savaşı ile Anadolu' nun her köyünü, her ilini faşistlerden temizleyeceğiz. Faşizmi ininde geberteceğiz. Sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimini gerçekleştireceğiz."

Faşist darbeye karşı tepkiler yoğunlaşıyor

DKP'nin bildirisi menşevikleri utandırdı

Alman Komünist Partisi (DKP) 12 Eylül askersel devirmesini faşist bir darbe olarak niteledi. Hamburg'ta çıkarılan DKP bildirisinde özetle şöyle deniyor:

"12 Eylül sabaha doğru saat 02.00'de gerici Türk Ordusu askeri bir darbe yaptı. Türkiye'de savaş durumu hakim. Faşist askeri darbe sonucunda sendikalar kapatıldı. Bütün siyasal partiler feshedildi, demokratlar ve sendikacılar tutuklanıyor. NATO panzerleri, işçilerin yoğun olduğu bölgelere çevriliyor. Faşist diktatörlük Türkiye halkının özgürlüğünü ve insan haklarını çiğniyor. Alman Komünist Partisi Türkiye' deki demokratlarla dayanışma halindedir ve bu askeri darbeyi protesto ediyor."

Öte yandan FİDEF'li menşevikler Köln'de faşist darbeyi protesto için yapılan bir toplantıyı cuntaya faşist dendiği için terkettiler.